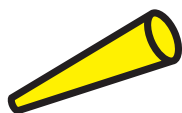

KOMU SLOUŽÍ

RADNIČNÍ NOVINY?

ANALÝZA RADNIČNÍCH PERIODIK 2014

HLASNA
TROUBA.CZ

KOMU SLOUŽÍ RADNIČNÍ NOVINY?

Analýza radničních periodik 2014

Autoři: Martin Kameník, Oldřich Kužilek
Grafická úprava: Jan Sommer

Vydalo Oživení, o. s. v rámci projektu Hlásná trouba:
zneužívání periodik a informačních kampaní na úrovni místních samospráv v ČR.

Donoři nenesou odpovědnost za obsah této publikace

© Oživení, o. s., 2015
ISBN: 978-80-88100-02-7

www.bezkorupce.cz
www.hlasnatrouba.cz

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz / www.eeagrants.cz

Za finanční podpory Americké ambasády v Praze

Obsah

Předmluva	4
1. Manažerský souhrn	5
2. Cíle studie a metoda průzkumu	8
3. Míra objektivity a vyváženosti obsahu periodik	10
3.1 Index různosti názorů IRON	11
3.2 Rozsah a formy politické plochy (POP)	15
4. Organizace vydávání periodik a jejich vliv na názorovou pluralitu	21
4.1 Dohled nad vydáváním periodika – redakční rady	22
4.2 Vnitřní pravidla pro vydávání periodik	25
5. Přínos periodik pro občany – index BENEFIT	27
6. Ekonomická hlediska vydávání místních periodik	31
7. Právní východiska pro vydávání tištěných periodik ÚSC	34
8. Závěry a doporučení	38
8.1 Obecné přístupy k tvorbě periodik	39
8.2 Doporučení pro samosprávy – vydavatele periodik	40
8.3 Doporučení pro zákonnou regulaci	42
Datová příloha	44

Předmluva

Radniční a krajská periodika si často získala hanlivý název hlásné trouby starosty či hejtmana. Zneužívání k jednostranné propagaci místního „náčelníka“ často dosahovalo a občas stále dosahuje absurdní podoby. Nechvalně slavný byl Středočeský magazín Davida Ratha, kde se jen výjimečně vyskytla fotka či zpráva bez chvály tohoto později usvědčeného korupčníka. Periodika jsou přitom významným komunikačním nástrojem společnosti. Mají silný vliv na mínění čtenářů, protože jejich spojení s radnicí vyvolává vysoký pocit důvěryhodnosti. Jsou velmi čtena (40 % až 60 % občanů je čte pravidelně¹) a vzhledem k praktickým „místním“ informacím obvykle budí dojem serióznosti. Tato periodika díky dotaci z veřejných prostředků a exkluzivitě informací z radnice obvykle pracují absolutně bez konkurence. Výjimečně, když je situace nesnesitelná, některé opoziční či kriticky zaměřené skupiny vydávají alternativní periodikum, které – i když je placeno ze soukromých zdrojů – může ve volbách přivodit politický převrat na radnici. To dokládá silný dopad tohoto typu média na místní poměry.

Účelem radničních (hejtmanských) tiskovin je informovat občany o lokálních nebo regionálních záležitostech, které nejsou natolik zajímavé ani pro komerční média, ani pro celostátní veřejnoprávní média, aby se jimi zabývala. Radnice v nich též plní svou povinnost poskytovat občanům potřebné informace.

Naprostá většina obcí i krajů periodikum vydává či jeho vydávání finančně podporuje. Obyvatelstvo ČR je tak „pokryto“ sítí místních periodik územní samosprávy, někdy i ve třech „vrstvách“ (městská část, město, kraj), která mají mimořádně silný vliv na informovanost a názory občanů týkající se lokálních záležitostí. Tato média zobrazují a významně formují místní, komunální a regionální politiku, jež se uznává za podhoubí demokracie, za živnou půdu pro růst politiků a politických stran, a tedy celé politické kultury.

Periodika mívají různé názvy – nejčastější je Zpravodaj, časté jsou Listy, Noviny, objevují se variace místního jména („Šestka“ – Praha 6, „Kladno“, „Odolen“ – Odolena Voda) či neobvyklé názvy („Domov“, „Jitřenka“, „Hláskva“, „Hobuleť“ – tj. Holešovice-Bubeneč-Letná tvořící Prahu 7 ad.). Běžně je občané dostávají zdarma do schránek nebo si je kupují za symbolickou cenu.

Hlavním problémem tohoto druhu sdělovacího prostředku dlouhodobě je, že obvykle dostatečně neslouží místnímu společenství, za jehož peníze je vydáván, a naopak je vedením radnice zneužíván k deformaci demokratických procesů a k omezení soutěže názorů, politických sil a veřejné diskuse.

---

¹ např. Jan ČÍŽEK, Radniční a krajské noviny – stoupající zájem veřejnosti (<http://strategie.e15.cz/zurnal/radniční-a-krajské-noviny-stoupající-zájem-veřejnosti-418357>): „Dle průzkumů bylo zjištěno, že již po třech letech vydávání měsíčníku Olomoucký kraj jej 60 % obyvatel uvedlo mimo masmédií, internetu jako hlavní zdroj informací o dění v kraji. Průzkumy nás ubezpečují, že zájem veřejnosti o podobné tiskoviny je veliký. Například z průzkumu, který si nechal zpracovat úřad městské části Praha 10, vyplynulo, že radniční noviny přečte (v případě, že přijdou do schránky) neuvěřitelných 95 % obyvatel!“. Podle průzkumu STEM, květen 2003 na Praze 6, uvádějí občané jako nejčastější zdroj informací o Praze 6 radniční časopis Šestka.

1. Manažerský souhrn

Problém vydávání periodik místní samosprávou

Tato studie reaguje na problém zneužívání vlivu politického vedení územně samosprávných celků (ÚSC) na tvorbu obsahu místních tištěných médií, jejichž vydávání je hrazeno z místních rozpočtů a pod autoritou ÚSC. Cílem takových nežádoucích zásahů je budovat ryze pozitivní obraz členů místních vlád a vytlačit alternativní názory o místní samosprávě mimo veřejnou diskusi, případně očerňovat kritické hlasy a veřejnou diskusi odmítat.

Ve výsledku tím dochází:

- » k nelegálnímu, ale velmi obtížně prokazatelnému financování politických kampaní z veřejných prostředků,
- » k porušování základních ústavních práv a svobod, spočívajících v rovné soutěži politických stran a hnutí, stejně jako v právu volně šířit informace,
- » k omezování veřejné diskuse a potlačování alternativních názorů na správu místních veřejných záležitostí, tedy k účelovému poskytování jednostranných, neobjektivních a zavádějících informací ve prospěch vládnoucích politických subjektů,
- » k jednostranně vedeným kampaním, týkajícím se řešení místního problému,
- » k vytváření hluboce deformovaného obrazu politického života na místní úrovni a demokratických mechanismů v samosprávě. Veřejnosti se předkládá falešně zjednodušený obraz, v němž správná řešení vznikají „sama od sebe“, bez jakékoliv polemiky, diskuse a hledání, pouze z osvíceného rozhodnutí aktuální politické reprezentace.

To obecně vede ke snížení motivace a možností participace občanů na místních záležitostech a snižuje kvalitu místní demokratické správy.

Vydávání periodik také může být spojeno s neprůhledným zadáváním externích služeb s tím souvisejících a celkově nevhodným vynakládáním veřejných prostředků, pokud vydavatelé nepracují s jasnými kritérii úspěšnosti takové aktivity.

Záměr a cíl studie

Cílem studie je:

- » zjistit aktuální rozsah problému zneužívání místních zpravodajů na vzorku 100 periodik v ČR,
- » porovnat trendy mezi roky 2006 a 2014,
- » identifikovat hlavní rysy a příčiny problému,
- » formulovat adekvátní systémová opatření, která by omezovala rozsah jednostranného politického vlivu na obsah periodik a podporovala naplňování principů veřejnoprávního média.

Hlavní závěry

Problém cenzury obsahu obecních zpravodajů je stále aktuální a přítomný ve stejném rozsahu jako v r. 2006. Obsah periodik referujících o činnosti úřadu a orgánů samosprávy je stále stejně silně názorově nevyvážený ve prospěch aktuálního politického vedení samosprávy, a většina periodik tak neslouží deklarovanému účelu.

Dosavadní zkušenosti s dopadem tiskového zákona ani získaná data nepotvrzují, že by novela zákona z r. 2013 za půl až tři čtvrtě roku po účinnosti nějak výrazně posílila objektivitu a názorovou pluralitu obsahu periodik.

Za hlavní překážky vyšší názorové plurality obsahu zpravodajů lze označit:

- » střet zájmů členů redakčních rad, které dohlíží na tvorbu anebo přímo tvoří obsah periodik, což se týkalo každého třetího člena redakční rady,
- » nepřítomnost zástupců opozice v redakčních radách,
- » zdánlivě „apoliticky“ laděnou formu obsahu, která prakticky neobsahuje žádné hodnotící soudy o místní politice ať již pozitivní, nebo negativní. „Apoliticky“ deformovaný obsah měla více než polovina periodik,
- » převažující podíl anonymních textů v politickém obsahu periodik,
- » absenci pravidel pro editaci a uveřejňování názorů zastupitelů, která chyběla v 65 % případů,
- » absenci povinností plynoucích z tiskového zákona ve smluvních podmínkách s dodavatelem obsahu bez ohledu na to, zda se jedná o externí osoby, nebo vlastní zaměstnance. Takové smluvní povinnosti nebyly přítomny v 92 % periodik.

V některých periodikách se stále silně projevuje snaha propagovat místní politické vedení. U 20 % zpravodajů připadala minimálně 1 fotka politika na 1 stranu politické plochy. Nadměrná vizuální propagace politického vedení v periodikách přitom snižuje názorovou pestrost jejich obsahu.

Místní periodika většinou neplní svou potenciální funkci nástroje pro vyšší účast občanů na správě místních záležitostí. Jejich role je v této oblasti dokonce menší než v roce 2006. Periodika v r. 2014 obsahovala 1,22 % plochy s informacemi o budoucích rozhodnutích, zatímco v r. 2006 to bylo 2,91 %.

Většina periodik občanům nepřináší dostatečnou informovanost, možnosti participace na místním dění ani svobodné utváření názorů na dění v místní samosprávě. Pouze 28 % periodik mělo více pozitivních než negativních forem ve způsobu poskytování informací a vyjadřování názorů na místní politiku.

Hlavní doporučení pro systémové změny

Řešení problému neobjektivních a nevyvážených periodik ÚSC, prevence přítomnosti cenzury a zneužívání politického vlivu na obsah periodik by měly zčásti vycházet z přístupu, který je uplatňován u celostátních veřejnoprávních médií.

V první řadě se jedná o prevenci střetu zájmů a omezení mocenského vlivu exekutivních orgánů místních samospráv na tvorbu obsahu periodik a výkon dohledu nad vydáváním periodik. Agenda vydávání periodik ÚSC by měla být výhradně pod dohledem místních zastupitelstev (obdoba toho, že mediální rady ustavuje Sněmovna, a nikoli vláda) a do rozhodování by v zásadě neměli být zapojeni členové rady samosprávy a jejich statutární zástupci (starosta,

hejtman, primátor – obdoba neslučitelnosti funkcí v mediálních radách²). Předkládání témat ze strany exekutivy by mělo probíhat jinou cestou než účastí členů rady na jednání redakční rady či přímou ingerencí do redakce, a především by mělo být transparentní³.

Politický vliv na obsah periodik by se měl uplatňovat pouze zprostředkovaně skrze redakční radu, složenou jak z místních zastupitelů, tak z dalších osob mimo zastupitelstvo. Ta by měla vykonávat ex-post dohled nad prací redakce a celkovou kvalitou obsahu periodika z hlediska plnění cílů média veřejné služby. Měla by být také tím orgánem vydavatele, který řeší jednotlivé spory mezi redakcí a radou, zastupiteli a redakcí, včetně stížností veřejnosti, zastupitelů i radních.

Dále se ukazuje býti nutné, aby pro zajištění objektivitu a vyváženosti při vydávání periodik existovala ustálená formální pravidla v rámci samostatné působnosti místních samospráv, která budou regulovat vnitřní chod vydavatele a mechanismy participace zastupitelů a občanů na tvorbě obsahu. Především je vhodné, aby základní rámec vydávání periodika byl v kompetenci zastupitelstva, nikoli rady (exekutivy). To nevylučuje, aby exekutiva řešila operativní otázky, zejména smluvní a organizační zajištění, zajištění a přípravu podkladů, a aby měla možnost účinně a operativně předkládat ke zpracování a zveřejnění témata (agenda setting), která považuje za vhodná diskutovat s veřejností. Zároveň je však třeba, aby díky zprostředkovanému vlivu na redakci bylo možné účinně bránit takovému vnučování témat, která by byla pouze jednostranným viděním její činnosti (například referovat jen o úspěších). Je nezbytné, aby „strážcem brány“ (gate keeper) byl relativně nezávislý redaktor, jehož rozhodnutí by bylo pouze ve výjimečných případech překonatelné formálně definovaným transparentním postupem se zapojením redakční rady.

Dosavadní legislativní pokrok na poli regulace periodik ÚSC v podobě novely tiskového zákona nepřinesl dle výsledků tohoto průzkumu kýžená očekávání, problém cenzury a neobjektivitu řeší pouze částečně, v některých případech dokonce vede kvůli nedostatku mechanismů spíše k vyostření situace. Proto je žádoucí v legislativním úsilí a navazujícím metodickém prohlubování politické kultury při vydávání periodik pokračovat.

Pro systematičtější legislativní řešení se nabízí novelizace zákonů o obecním zřízení (zákon o obcích, krajích, hl. m. Praze), která by stanovila minimální nároky pro ÚSC v případě, že se rozhodne tištěné periodikum vydávat. Tyto nároky by směřovaly k výlučné působnosti zastupitelstva ve vztahu k základnímu rámci vydávání periodika (obecně k šíření informací), k přijetí pravidel pro vydávání periodika, zřízení redakčních rad, prevenci střetu zájmů a omezení jednostranného politického vlivu na tvorbu obsahu.

---

² Např. pro členství v Radě ČT platí: Členství v Radě je neslučitelné s funkcí prezidenta republiky, poslance nebo senátora, člena vlády, soudce, státního zástupce, člena Nejvyššího kontrolního úřadu, člena bankovní rady České národní banky, s jakoukoli funkcí ve veřejné správě, s funkcí člena Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, člena Rady Českého rozhlasu, člena Rady České tiskové kanceláře, s funkcí generálního ředitele Českého rozhlasu a s funkcí člena dozorčí komise České televize nebo člena dozorčí komise Českého rozhlasu.

³ Například na Praze 6 se mimořádně osvědčilo průběžné sdílení námětů pro přípravu jednotlivého vydání, a to velmi jednoduchou formou e-mailového okruhu, zahrnujícího redakční radu, redakci a radu městské části. Mechanismus uvítaly všechny tři strany.

2. Cíle studie a metoda průzkumu

Tato studie se zaměřuje na problematiku tištěných periodik vydávaných územně samosprávnými celky (ÚSC) v ČR⁴ – tzv. radničních periodik. Studie navazuje na první průzkumy z r. 2004⁵ a 2006⁶, které jako první v ČR potvrdily masivní cenzuru obsahu radničních periodik a zneužívání jejich obsahu pro propagaci aktuálně vládnoucí politické síly v územních samosprávách.

Cílem studie je zjistit, nakolik periodika vydávaná ÚSC plní svoji roli jak z hlediska poskytování objektivních a názorově vyvážených informací, tak z hlediska přínosu periodik pro podporu místní veřejné debaty a kvality místní demokratické správy. Konkrétně bylo naším cílem zodpovědět následující otázky:

- 1) *Jaký je současný obsah periodik oproti stavu v r. 2006, kdy probíhal průzkum tohoto typu poprvé?*
- 2) *Projevuje se na komparaci výsledků za roky 2006 a 2014 novela tiskového zákona účinná od listopadu 2013?*
- 3) *Jaké jsou hlavní společné znaky nízkého zastoupení alternativních názorů v obsahu periodik referujících o činnosti úřadu a orgánů místních samospráv?*
- 4) *Jaký přínos mají periodika pro občany z informačního hlediska?*

Metodika průzkumu periodik

1. **obsahová analýza periodik:** měření ploch v jednotlivých sledovaných kategoriích na vzorku 100 periodik, po 5 číslech z každého periodika,
2. **analýza informací o organizačním zajištění vydávání periodik:** na vzorku 100 místních samospráv.

ad 1: Ukazatele obsahové analýzy

ukazatel	definice
politická plocha (POP)	Názorová sdělení k uskutečněným nebo potenciálním aktivitám radnice neboli kompaktní souhrn informací v periodiku, který sděluje či vytváří názor na politiku místní samosprávy. Jsou zde zahrnuty také informace o aktivitách představitelů výkonných orgánů samosprávy (např. starosta, radní), které nesouvisejí s činností samosprávy, ale mají vliv na tvorbu veřejného mínění o vedení samosprávy. Nejsou zde zahrnuty informace o běžné a kontinuální činnosti samosprávy, tzv. beznázorová sdělení (např. informace o uzavírkách komunikací, blokovém čištění, sběru odpadu, organizaci voleb). Mimo tuto plochu zůstává také tzv. společenský a kulturní servis, tzn. informace o společenských a kulturních událostech bez vztahu k radnici (např. referáty o sportovních utkáních, kulturních událostech, plesech a dalších akcích spolků a organizací, life-stylové rozhovory s místními celebrity, pokud nezmiňují představitele nebo aktivity radnice).
alternativní plocha (ALT)	Informace, názory a sdělení, které se alternativně či kriticky vymezují vůči politice a činnostem samosprávy, resp. se od ní odlišují.
„apolitická“ forma plochy POP	Posouzení celkového informačního vyznění politické plochy. Za apolitickou formu se považuje taková stylizace, která neobsahuje žádnou polemiku o místní politice a činnosti samosprávy, vytváří dojem pouze pozitivně podávaných faktických informací.

⁴ Definice vychází z ustanovení § 3, písm. g) zákona č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon) ve znění pozdějších předpisů.

⁵ Pilotní projekt Otevřené společnosti o.p.s. O. Kužilek.

⁶ <http://www.bezkorupce.cz/wp-content/uploads/2013/10/Shrnuti-pruzkumu-radnicnich-periodik.pdf>

plocha POP obsahující budoucí rozhodnutí	Informace o přípravě budoucích rozhodnutí místní samosprávy, na která ještě mohou mít občané vliv. Z časové posloupnosti plyne, že občané ještě výsledek rozhodnutí mohou ovlivnit (např. oslovit zastupitele). Pod tento ukazatel nezahrnujeme běžnou agendu, např. informace o výběrových řízeních, záměrech prodeje, rozdělování grantů).
plocha POP anonymní	Plocha textu, která nemá uvedeného svého autora (ani redakční zkratku identifikující konkrétního autora).
plocha ALT s poškozující formou	Plocha s alternativními sděleními ALT, která je však zařazena poškozující formou. Alternativní sdělení je například uvedeno ironizujícím způsobem, je uveřejněno na podřadném místě, je doplněno nápravným komentářem nad rámec obvyklé výměny názorů.
plocha zápisu z usnesení orgánů samosprávy	Plocha s výčtem bodů z jednání rady či zastupitelstva samosprávy. Nemá podobu stylisticky upraveného článku o určitém rozhodnutí rady či zastupitelstva.
počet zmínek o vedení samosprávy v textu	Zmínky o představitelích samosprávy (starosta, primátor, hejtman) a radních, resp. náměstků, místostarostů atp., s uvedením funkce či jména nebo obojího.
počet fotografií vedení samosprávy	Fotografie představitelů samosprávy

ad 2: Informace o organizačním zajištění vydávání periodik

- » vydavatel periodika,
- » dodavatel obsahu periodika, resp. kdo tvoří (edituje) obsah,
- » distributor periodika, resp. jak je zajištěna distribuce,
- » ukotvení smluvní povinnosti s osobami tvořícími obsah periodika, která zahrnuje také povinnosti plynoucí z § 4 a) tiskového zákona (povinnost objektivit, vyváženosti a poskytnutí prostoru pro zastupitele),
- » způsob zřízení redakční rady, její personální obsazení, statut,
- » vyhrazené pravomoci zastupitelstva k vydávání periodika,
- » vnitřní pravidla pro vydávání periodika,
- » tiskový formát periodika,
- » roční náklad a periodicita vydávání periodika,
- » náklady z rozpočtu samosprávy na vydávání periodika.

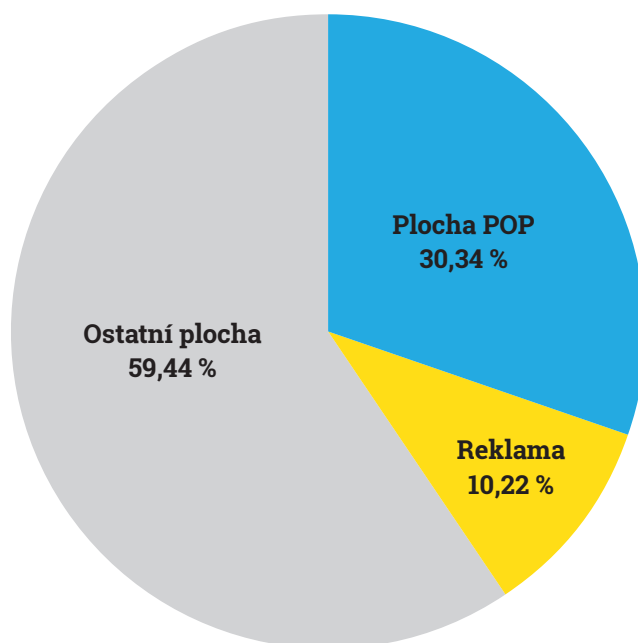
Charakteristika zkoumaného vzorku

počet ÚSC (periodik)	100
počet čísel periodik	500
počet tiskových stran v r. 2014	9 859
počet obyvatel v r. 2014	6 985 979
obměna vzorku 2006 a 2014	9 %
sledované období	5 posledních čísel do komunálních voleb 2014, údaje za rok 2014

3. Míra objektivitu a vyváženosti obsahu periodik

Hlavním nástrojem pro měření míry objektivitu a názorové plurality obsahu periodik je v naší studii index různosti názorů (IRON), který vyjadřuje podíl plochy s alternativními sděleními (ALT) vůči ploše periodika, na níž se referuje o činnosti orgánů samosprávy – tzv. politické plochy (POP).

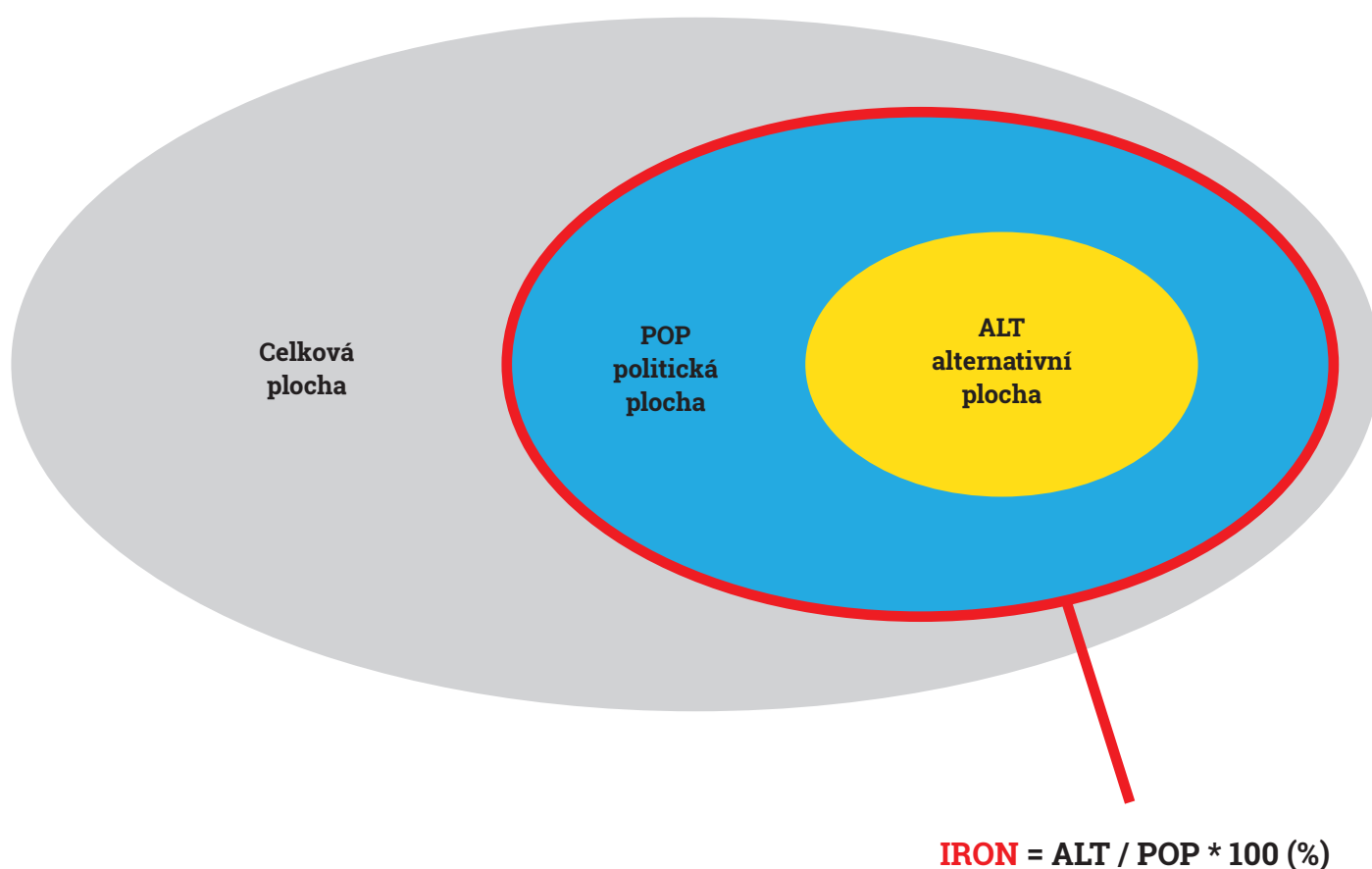
Graf 1: Rozsahy ploch průměrného periodika (n 500)

V naší analýze se dále zabýváme pouze formami politické plochy.

3.1 Index různosti názorů IRON

Schéma indexu IRON

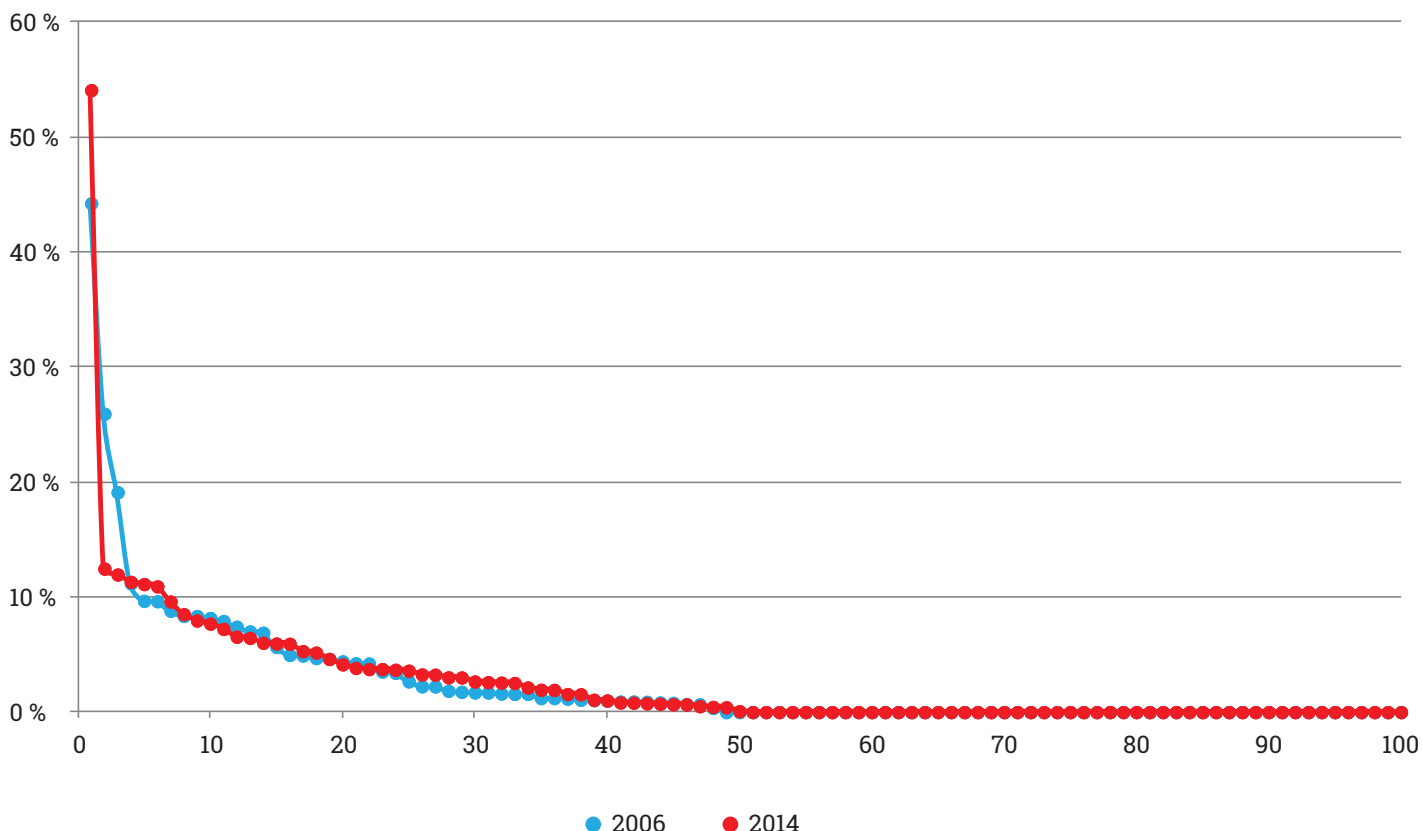

Výsledný index IRON pro konkrétní periodikum je sestavený na základě vyhodnocení pěti po sobě vydaných čísel periodika a poslední číslo z této pětice bylo vydáno před komunálními volbami na podzim roku 2014. Hodnota indexu tak zachycuje dlouhodobější trend, než by tomu bylo u analýzy pouze jednoho čísla.

Čím vyšší je hodnota indexu IRON, tím je dané periodikum názorově pestřejší, lze v něm najít také jiné názory na místní politiku, což je přínosné pro veřejnou diskusi a svobodnější tvorbu názorů na místní politické vedení radnice.

Vysoká hodnota IRON však nemusí zaručovat skutečnou kvalitu textu a obsahu periodika. Předmětem průzkumu nebylo hodnocení samotné kvality obsahu po redakční, editorské a grafické stránce.

Graf 2: Hodnoty IRON 2006 a 2014

Průměrná úroveň názorové plurality obsahu periodik se oproti roku 2006 nijak výrazně nezměnila. Obdobně jako v r. 2006 většina periodik dosáhla velmi slabých výsledků v zastoupení plochy s alternativními názory na politiku místní samosprávy. Průměrná hodnota IRON v r. 2014 činila 2,62 % oproti 2,59 % v r. 2006.

Stejně jako v r. 2006 přesně polovina periodik neobsahuje vůbec žádný alternativní názor. V těchto periodikách tedy naplno dochází ke kritizovanému jevu – veřejnosti se předkládá falešně zjednodušený obraz, v němž správná řešení vznikají „sama od sebe“, bez jakékoliv polemiky, diskuse a hledání, pouze z osvíceného rozhodnutí aktuální politické reprezentace.

Podobný obraz však vytvářejí i periodika s velmi malým podílem alternativních názorů, který lze odhadnout asi do 2 % politické plochy. Takové jsou ve zkoumaném vzorku dvě třetiny periodik, což je možná nejvíce alarmující údaj.

Přitom průměrná koalice ve sledovaných samosprávách ve sledovaném období 2014 byla tvořena 63 % zastupitelů. Takovému poměru by teoreticky odpovídalo zastoupení alternativních názorů v rozsahu kolem 20–25 % politické plochy periodik⁷.

⁷ V odhadu žádoucí míry alternativních názorů v obsahu počítáme s „vládním bonusem“ ve výši 10–20 %. Je přirozené, že ve zpravodajství se více informuje o aktivitách koalice, jelikož ta zaštiťuje veškerou exekutivu samosprávy.

Pouze jedno periodikum přitom dosáhlo hodnoty vyšší než 20 %, což lze považovat za žádoucí průměr vzhledem k průměrné síle koalic (viz výše). V r. 2006 to byla téměř tři periodika.

U 91 % samospráv ze zkoumaného vzorku lze identifikovat mezi roky 2006 a 2014 následující nejvýraznější změny v dosažení hodnot názorové plurality obsahu svých periodik.

5 největších „skokanů“ 2006–2014

Hodnoty IRON	2014	2006
Kostomlaty nad Labem	54,08 %	8,35 %
Karlovy Vary	12,47 %	0,00 %
Liberec	10,93 %	0,00 %
Děčín	8,51 %	0,00 %
Prostějov	7,96 %	0,00 %

5 největších „propadlíků“ 2006–2014

Hodnoty IRON	2014	2006
Rychnov u Jablonce nad Nisou	0,00 %	44,24 %
Výprachtice	2,14 %	25,94 %
Loket	3,60 %	19,12 %
Rýmařov	3,01 %	11,20 %
Kolín	0,00 %	7,92 %

5 největších „držáků“ 2006–2014 (dlouhodobě si udržují vysoký IRON)

Hodnoty IRON	2014	2006
Kostomlaty nad Labem	54,08 %	8,35 %
Brno	11,96 %	8,18 %
Mladá Boleslav	11,13 %	9,67 %
Kopřivnice	9,61 %	9,64 %
Votice	7,69 %	8,36 %

Je zjevné, že tyto změny zásadně souvisejí s vývojem na místní radnici. V případě „skokanů“ jde o případy, kdy se do vedení radnic po r. 2010 dostaly koalice, které měly v programu vyšší otevřenost, často konkrétně i zvýšení plurality v periodiku. Změna tedy představuje systémový posun.

U „propadlíků“ tomu bylo naopak, resp. v r. 2006 změřená vysoká hodnota měla spíše náhodnou povahu. Například v případě Rychnova u Jablonce nad Nisou a shodou okolností i u Výprachtic šlo o náhodný, nesystémový výkyv, daný diskusí o stavbě větrných elektráren, na kterou mělo vedení radnice ambivalentní názor, a nechávalo tedy prostor pro otevřenou debatu. Je jasné, že u jiných témat tento prostor nebyl.

V případě Lokte zase bylo periodikum vedením radnice prakticky svěřeno do rukou místního aktivního občana, který zařazoval i alternativní názory. S ním se ale později radnice rozešla. Opět tedy nejde o systémový prvek.

Ačkoliv tedy celkový trend ve vývoji IRON mezi roky 2006 a 2014 je stagnující (žádná změna), ve skutečnosti došlo v několika významných městech (Karlovy Vary, Liberec, Děčín, Prostějov, ale i Horažďovice, Ústí nad Labem, Zlín, Praha 3, Praha 4, Praha 8) k významným anebo alespoň viditelným posunům ke zvýšení plurality názorů v periodiku. Pravděpodobně se tak stalo dvěma vlivy a jejich kombinací: volby na mnoha místech vyhrály strany, které měly vyšší pluralitu v programu, anebo takto zapůsobila novela tiskového zákona.

Stagnace celkového trendu je tudíž dána tím, že oproti často i významným zlepšením v některých místech došlo zároveň ke zhoršení v jiných místech. Zároveň lze konstatovat, že nastalá zlepšení mají spíše systémovou povahu a měla by představovat celkový trend.

Hodnota IRON za r. 2014 podle velikosti samosprávy (vydavatele)

Struktura samospráv podle počtu obyvatel	počet obyvatel	průměr IRON
do 2 tis.	19 %	3,44 %
od 2 tis. do 5 tis.	21 %	2,22 %
od 5 tis. do 10 tis.	9 %	1,20 %
od 10 tis. do 20 tis.	6 %	1,81 %
od 20 tis. do 50 tis.	21 %	3,22 %
od 50 tis. do 100 tis.	14 %	2,76 %
od 100 tis. do 300 tis.	3 %	1,09 %
od 300 tis.	7 %	2,67 %
Celkový počet obyvatel vzorku		6 985 979

Nejvíce byly k názorové pluralitě ve svém periodiku otevřeny malé obce do 2 tis. obyvatel a středně velká města s 20–50 tisíci obyvateli. Naopak nejnižších výsledků dosáhly velké samosprávy o velikosti 100–300 tis. obyvatel a města s 5–10 tis. obyvatel.

V r. 2014 představovalo nejlepších 30 vydavatelů radničních periodik z hlediska IRON 1 925 966 obyvatel, v r. 2006 to bylo 2 550 177 obyvatel.

Z pohledu počtu obyvatel, jimž se dostává alespoň trochu rozumně pluralitní periodikum (IRON nad 2,5 %), se stav vůbec nezměnil. V r. 2006 i v r. 2014 šlo z daného vzorku o 2,33 mil. obyvatel.

Pokud však nezapočteme krajská periodika, dostávalo v r. 2006 do schránek trochu slušné periodikum s IRON nad 2,5 % 1,22 mil. obyvatel, a v r. 2014 1,46 mil. obyvatel. Na úrovni měst a obcí tedy lze sledovat mírné zlepšení.

3.2 Rozsah a formy politické plochy (POP)

Podíl politické plochy (POP) určuje, jaká část periodika je věnována informacím o činnosti radnice a jejich představitelů (starosta, členové rady, vedení úřadu) vůči celkovému obsahu periodika (periodikum zpravidla obsahuje i společenský a kulturní servis, sport či jízdní řády, které nesouvisejí s činností radnice). Do politické plochy ale zařazujeme i obsah, jenž s činností radnice nesouvisí, ale politický představitel je zmiňován (zobrazen) v určitých situacích a souvislostech (např. blahopřání sportovcům, jubilantům, záštity nad kulturními a sportovními akcemi, „stříhání pásek“), které přirozeně ovlivňují veřejné mínění.

Vysoký podíl plochy POP nemusí nutně znamenat, že jsou občané více informováni o skutečné činnosti samosprávy, například v případech, kdy je periodikum široce využíváno pro účelovou prezentaci vedení města. Poměr plochy POP spíše určuje celkové informační či žánrové zaměření periodika. Samozřejmě lze předpokládat, že čím je podíl politické plochy v periodiku vyšší, tím větší je šance, že periodikum bude saturovat informační potřebu občanů dozvědět se více o místní politice.

Celkový rozsah POP v r. 2006 a 2014

	2006	2014
medián	36,25 %	26,20 %
průměr	38,81 %	30,34 %
POP > 40 %	41,05 %	23,00 %
30 < POP ≤ 40 %	23,74 %	19,20 %
POP ≤ 30 %	35,21 %	57,80 %
celkem čísel (n)	497	500

Oproti výsledkům z r. 2006 periodika v r. 2014 méně informovala o činnostech radnice a jejich představitelích (v průměru o 8 %). Dostí podstatně se rozrostl počet čísel, v nichž politická plocha činila méně než 1/3 obsahu. Tento trend lze charakterizovat jako posun od informačního k zábavnímu stylu (lifestyle magazín), k využití veřejných prostředků k zábavě anebo ke zvýšení čtenářské atraktivitu periodik. Posun je významný, počet periodik věnujících informacím „o radnici“ víc než 40 % poklesl téměř na polovinu. Vzniká tak významná otázka, zda je úkolem samospráv vynakládat veřejné prostředky na vydávání zábavních magazínů.

Struktura výsledků plochy POP podle jednotlivých periodik

	počet	prům. IRON
POP ≤ 20 %	27	1,73 %
20 < POP ≤ 40 %	54	3,31 %
40 < POP ≤ 60 %	15	2,03 %
60 < POP ≤ 80 %	3	1,23 %
POP > 80 %	1	0,68 %
Celkem	100	2,62 %

Nejčastěji politická plocha periodik zabírala 20–40 % obsahu, v této skupině zpravodajů bylo také dosaženo nejvyššího zastoupení názorové polemiky.

„Apolitická“ forma politické plochy POP

Některá periodika jsou stylizována tzv. „apoliticky“. Politická plocha POP v nich sestává pouze z takových sdělení, která neobsahují žádné hodnotící soudy o činnosti samosprávy (ať pozitivní či negativní). Pro takový obsah je typické, že se nepřipouští žádný názorový střet, diskuse, polemika atp. Takové pojetí formy obsahu je však zásadně manipulativní a často zastírá diskusi a spory, k nimž přirozeně v demokratické místní správě dochází.

Kolik % obsahu periodik je laděno „apoliticky“?

n 500 čísel	%	průměr IRON
ano	57,0 %	0,44 %
ne	43,0 %	5,14 %

Stylizace periodik do tzv. apolitického média, tj. média, které má „pouze informovat“ občany, a nemá je zatěžovat výměnou názorů na politiku dané samosprávy, značně snižuje názorovou pluralitu obsahu (5,12 % oproti 0,44 %). Tato filozofie v tvorbě obsahu významně deformuje obraz skutečného politického procesu (zatajuje existenci alternativ, diskuse a oponentury), omezuje právo opozice či občanů na uveřejnění svých názorů na fungování místní samosprávy. Interní pravidla, upravující vydávání některých takových periodik, dokonce občas obsahují protiústavní zákaz publikace informací o místních politických stranách, jež nelze hodnotit jinak než jako přímou předběžnou cenzuru, která je zakázána čl. 17 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

V r. 2006 bylo zjištěno, že „apoliticky“ se stylizuje 69 % periodik, v r. 2014 to bylo jen 57 %. **Výrazné snížení (o 12 %) signalizuje plošné zvýšení počtu periodik, která připouštějí názorovou pluralitu a pestrost a zapojují ji do obsahu jako prvek čtenářské atraktivity.**

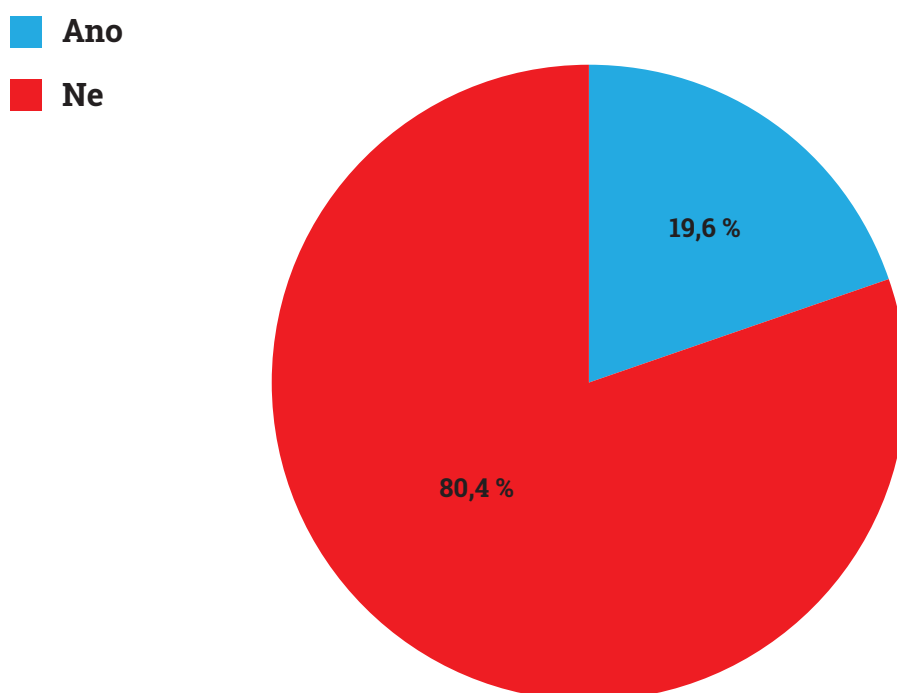
Informace o budoucích rozhodnutích

Dalším důležitým prvkem pro žádoucí informování občanů o místních politikách je velikost plochy, která obsahuje informace o budoucích rozhodnutích místní samosprávy, na něž ještě občané mohou mít vliv (např. skrze komunikaci se zastupiteli či představiteli úřadu, vyjádření se v anketě, při veřejném projednávání, účast v pracovních skupinách apod.). Kupř. uveřejnění budoucích plánů radnice na urbanistické řešení veřejných ploch, změn územních plánů, a to pouze tehdy, když je z časové posloupnosti zřejmé, že občané ještě mohou mít alespoň nějaký vliv na výsledek rozhodnutí (např. mohou včas oslovit své zastupitele).

Průměrný podíl plochy o budoucích rozhodnutích se oproti minulému pozorování rapidně snížil, zatímco v r. 2006 činil podíl plochy těchto informací 2,91 %, v r. 2014 to bylo jen 1,22 % v rámci POP. Přitom v r. 2006 alespoň nějaké informace o budoucím rozhodování obsahovalo 27 % jednotlivých vydání z 500, v r. 2014 to bylo pouze 20 %.

Graf 3: Byly ve zpravodajích přítomny informace o budoucích rozhodnutích? (n 500)

Následná analýza dat potvrdila, že v souboru čísel zpravodajů, kde se vyskytovaly určité informace o budoucím rozhodnutí, nabýval index IRON průměrné hodnoty 3,55 %. Naopak ve skupině čísel bez jakékoli zmínky o budoucích rozhodnutích byla průměrná hodnota IRON 2,20 %.

Vydavatelé, kteří se snaží ve svých zpravodajích informovat o budoucích rozhodnutích samosprávy, zároveň připouštějí vyšší pluralitu názorů v obsahu.

Struktura výsledků plochy POP podle jednotlivých periodik

Název periodika	Rok	Měsíc	Pořadí v měsíci	Samosprávný celek	Plocha POP budoucí rozhodnutí (%)
Zlatokorunský zpravodaj	2014	3	1	Zlatá Koruna	54,32 %
Rychnovský zpravodaj	2014	6	1	Rychnov u Jablonce n. N.	37,51 %
Radniční list	2014	9	1	Prachatice	34,57 %
Jabko	2014	9	1	Jablunkov	24,55 %
Zpravodaj města Kolína	2014	7	1	Kolín	19,39 %
Zpravodaj	2014	8	1	Děčín	16,56 %
Radniční listy	2014	6	1	Haviřov	16,53 %
Zlatokorunský zpravodaj	2014	4	1	Zlatá Koruna	15,70 %
Hlas Nadějkova	2014	4	1	Nadějkov	15,68 %
Zpravodaj	2014	9	2	Děčín	15,53 %

Podíl anonymní politické plochy (aPOP)

Podstatnou otázkou pro kvalitu obsahu periodika je fakt, zda je vždy znám autor článků (příspěvků). Vycházíme přitom z hypotézy, že v případě cenzurních zásahů do obsahu periodik a zneužívání obsahu pro účelovou prezentaci politického vedení, případně očerňování politických konkurentů či kritiků poměrů v určité samosprávě, je mnohem snadnější takové kroky činit pod rouškou anonymity autora takto stylizovaného obsahu. Míra anonymity na politické ploše tak může mít vliv na názorovou pestrost.

Rozsah aPOP	výskyt (n 500)	průměr IRON
0 %	26,6 %	3,02 %
0 % < aPOP ≤ 25 %	31,4 %	2,72 %
25 % < aPOP ≤ 50 %	16,8 %	2,89 %
50 % < aPOP ≤ 75 %	12,8 %	1,62 %
aPOP > 75 %	12,4 %	0,89 %

Průměr ze všech 500 hodnocených čísel dosahoval hodnoty 28,25 % anonymní politické plochy. Analýza dat ukazuje, že ve většině případů nezabírala anonymní plocha více než ¼ celkové politické plochy v periodiku. Zároveň data naznačují, že menší míra anonymity obsahu politické plochy nemá na názorovou pluralitu obsahu výrazný vliv. Na druhou stranu je evidentní, že pokud anonymní plocha zabírá většinu celkové politické plochy v periodiku, snižuje se tím významně prostor pro názorovou pestrost. V takových případech se naše hypotéza o souvislosti mezi anonymitou autorství textu a tendencí k cenzuře a zneužívání obsahu potvrdila.

Propagace politického vedení samospráv v periodikách

V obsahu místních zpravodajů se běžně zmiňují a zobrazují představitelé místní samosprávy, zejména pak představitelé místní exekutivy, kteří mají na místní politiku dominantní vliv (např. starostové, radní). Jde tedy o zcela běžnou a přirozenou složku místního zpravodajství. Zároveň to však může být nástroj pro neúměrnou politickou agitaci těchto představitelů na úkor poskytování objektivních a vyvážených informací o místním politickém dění.

Základním kritériem pro hodnocení míry politické propagace v periodikách v naší analýze je počet zmínek a fotografií starosty (hejtmana, primátora) a radních (místostarostů, náměstků). Pro vyjádření skutečné koncentrace zmínek a fotek pracujeme se základním parametrem počtu zmínek a fotek na 1 stranu politické plochy (POP).

Za sledované období r. 2014 byli političtí představitelé (starostové + radní) zmíněni průměrně 2,94krát na 1 stránce politické plochy a průměrný počet fotografií této skupiny dosáhl výskytu 0,58krát na 1 stránce politické plochy.

Propagace starosty (hejtmana, primátora) v r. 2006 a 2014

Počet na 1 str. POP	2006	2014
zmínky o starostovi	1,57	1,79
fotografie starosty	0,29	0,31

Výsledky z roku 2006 a 2014 nabízejí srovnání intenzity propagace starosty (primátora, hejtmána). Z údajů je evidentní, že propagace v r. 2014 byla mírně vyšší než v r. 2006.

Co se týče fotografií starosty (primátora, hejtmána), také rozložení počtu vydání periodik podle počtu fotografií na 1 stranu POP je zhruba stejné:

Počet fotografií starosty a podíl počtu vydání periodik

Počet na 1 str. POP	2006	2014
n = 0	52,12 %	41,78 %
0 < n ≤ 0,5	27,07 %	35,59 %
0,5 < n ≤ 1	13,54 %	14,31 %
1 < n ≤ 2	5,86 %	6,96 %
2 < n ≤ 4	1,41 %	1,35 %
4 < n	0,00 %	0,00 %

Míra používání propagace politiků v periodikách

Zmínky o vedení radnice na 1 str. POP	2006	2014
n = 0	3,6 %	18
0 < n ≤ 2	36,6 %	183
2 < n ≤ 4	36,0 %	180
4 < n ≤ 6	13,8 %	69
6 < n ≤ 8	4,6 %	23
8 < n	5,4 %	27
Celkem		500

fotografie vedení radnice na 1 str. POP	2006	2014
n = 0	39,0 %	195
0 < n ≤ 0,5	24,0 %	120
0,5 < n ≤ 1	17,0 %	85
1 < n ≤ 2	13,2 %	66
2 < n ≤ 4	5,8 %	29
4 < n	1,0 %	5
Celkem		500

V případě počtu zmínek na jednu stranu politické plochy bylo ve více než v 70 % případů politické vedení zmíněno max. 4krát. V každém 10. čísle byl počet zmínek vyšší než 6 na 1 stránku politické plochy.

U kritéria počtu fotek 39 % čísel neobsahovalo ani jednu fotografii místního politického vedení. Více než polovina čísel (62 %) prezentovala fotky vedení samosprávy podprůměrně (méně než 0,5 fotky na 1 stranu plochy POP). V těchto případech není ambice zneužívat prostor v periodikách pro abnormální vizuální prezentaci politického vedení. 1 a více fotografií na 1 stránku politické plochy obsahovalo každé páté číslo zpravodajů.

Příklady abnormální propagace politického vedení samosprávy

TOP 10 zmínek o vedení radnice (starosta + radní) na 1 str. POP				
periodikum	měsíc	rok	vydavatel	(n) zmínek/POP
Zpravodaj Kahan	7	2014	Příbram	17,05
Moravskoslezský kraj	6	2014	Moravskoslezský kraj	16,96
Moravskoslezský kraj	3	2014	Moravskoslezský kraj	16,71
Krajské listy	6	2014	Karlovarský kraj	15,54
Moravskoslezský kraj	9	2014	Moravskoslezský kraj	14,18
Moravskoslezský kraj	12	2013	Moravskoslezský kraj	13,90
Krajské listy	10	2014	Karlovarský kraj	13,86
Moravskoslezský kraj	12	2014	Moravskoslezský kraj	13,70
Zpravodaj Města Kamenice n. Lipou	5	2014	Kamenice nad Lipou	13,31
Nehvizdský kurýr	6	2014	Nehvizdy	13,20

V případě čísla s nejvyšším počtem zmínek byla průměrná hodnota počtu zmínek na 1 stranu politické plochy překročena 6,5krát.

TOP 10 fotografií vedení radnice (starosta + radní) na 1 str. POP				
periodikum	měsíc	rok	vydavatel	(n) fotek/POP
Zpravodaj Kahan	8	2014	Příbram	5,83
Zpravodaj Kahan	7	2014	Příbram	5,80
Zpravodaj Kahan	10	2014	Příbram	5,28
Zpravodaj Kahan	6	2014	Příbram	4,33
Moravskoslezský kraj	12	2013	Moravskoslezský kraj	4,28
Tišické Rozhledy	8	2014	Tišice	3,87
Moravskoslezský kraj	12	2014	Moravskoslezský kraj	3,49
Jindřichohradecký zpravodaj	10	2014	Jindřichův Hradec	3,43
Brodský zpravodaj	10	2014	Uherský Brod	3,34
Moravskoslezský kraj	3	2014	Moravskoslezský kraj	3,34

V případě čísla s nejvyšším počtem fotografií byla průměrná hodnota počtu fotek na 1 stranu politické plochy překročena 9krát!

Z hlediska vztahu mezi mírou politické propagace vedení samosprávy a pluralitou obsahu bylo analýzou dat potvrzena souvislost mezi počtem fotografií a přítomností alternativních názorů.

Celkem 28 % periodik obsahovalo nadprůměrný počet fotografií představitelů samospráv na 1 stranu politické plochy, průměrná hodnota jejich názorové plurality činila 1,98 %. Oproti tomu u periodik s průměrným či podprůměrným počtem fotek činila plocha s alternativními názory 2,86 %, tedy o 40 % více.

U počtu zmínek o všech politických představitelích se tato souvislost nepotvrdila.

Zneužívání obsahu periodik k propagaci politického vedení samospráv nepředstavuje pro většinu periodik závažný problém. Problém to může znamenat zhruba v 1/3 případů, ve kterých nadměrná propagace ohrožuje názorovou vyváženost obsahu periodik.

4. Organizace vydávání periodik a jejich vliv na názorovou pluralitu

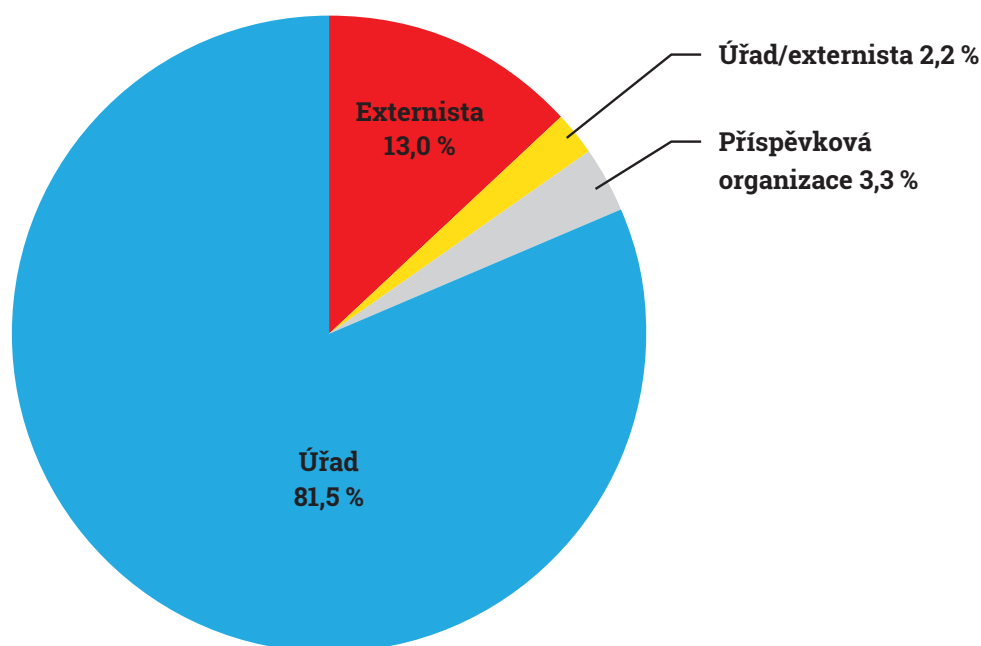
Podstatným faktorem, který ovlivňuje podobu obsahu periodik, je způsob organizace jejich vydávání ze strany místní samosprávy. Tedy otázky související zejména:

- » se způsobem tvorby obsahu periodik a osobní odpovědností za něj,
- » se způsobem dohledu zástupců samosprávy na kvalitu obsahu, soulad s právními předpisy a plnění účelu periodika vzhledem k cílům a vynaloženým nákladům,
- » s existencí vnitřních „pravidel hry“ vymezujících role a možnosti jednotlivých místních aktérů ovlivňovat obsah periodik.

Zajištění tvorby obsahu periodika

V praxi se lze setkat se dvěma přístupy, kdy je tvorba obsahu zajištěna buď externími službami, nebo vnitřními kapacitami samosprávy. Nastavený model spolupráce může přitom nabývat různých variant mezi oběma přístupy. Vydávání a distribuce je pak po technické stránce svěřena většinou externím osobám.

Graf 4: Jak je zajištěna tvorba obsahu? (n 92)

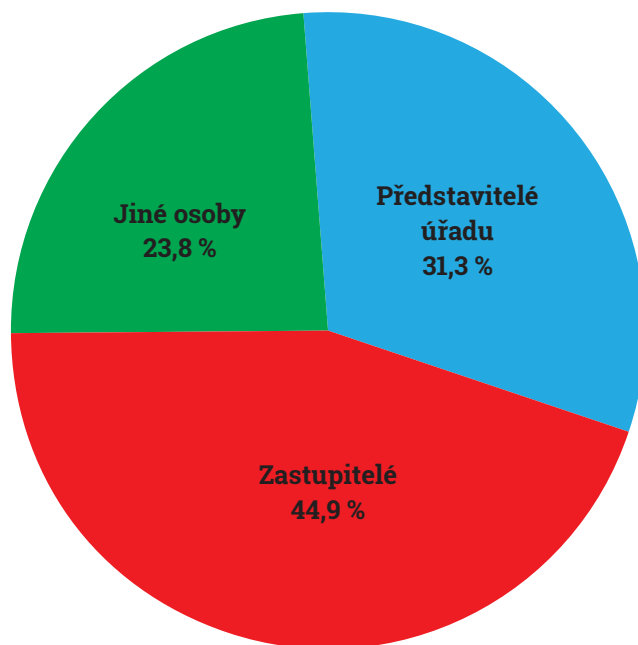
U drtivé většiny periodik je obsah produkován vlastními silami místních úřadů, ve výjimečných případech je tato činnost svěřena vlastním příspěvkovým organizacím (např. Rýmařov, Votice, Kamenice n. Lipou). Jen u 13 % periodik je obsah zajišťován externě, z toho ve dvou případech v úzké spolupráci úřadu a externí firmy (Karlovy Vary, Pardubice). Z hlediska rozsahu názorové plurality obsahu periodik bylo vyšší průměrné hodnoty indexu IRON dosaženo u periodik s externím dodavatelem obsahu (3,37 %) než u interního modelu (2,7 %). Rozdíl ukazuje, že různé způsoby tvorby obsahu mají na názorovou pluralitu obsahu periodika vliv. Externí forma dodávky obsahu znamená asi o čtvrtinu vyšší pluralitu názorů.

4.1 Dohled nad vydáváním periodika – redakční rady

Častým způsobem, jak samosprávy uplatňují dohled nad vydáváním periodika, je působení redakční rady jako kolektivního orgánu. Tento model uplatňuje 71 % samospráv. V těchto případech dosahoval index IRON průměrné hodnoty 2,95 % oproti 2,33 % u vydavatelů bez redakční rady. Existence či absence redakční rady v systému vydávání periodika má pro názorovou pestrost obsahu význam – při existenci redakční rady je pluralita názorů téměř o 27 % vyšší.

Proč tomu tak je, může objasnit další ukazatel, který si všímá samotného složení redakčních rad.

Graf 5: Složení redakčních rad (n 59)

Ve sledovaném vzorku 59 samospráv, u nichž se podařilo získat údaje, měly redakční rady celkem 403 členů, průměrná velikost redakční rady byla 6,8 členů. Rady byly složeny většinou ze zastupitelů, dále představitelů úřadu samosprávy (starosty, radních, tajemníka, zaměstnanců atp.) a jiných osob mimo samosprávu.

Z výsledků vyplývá, že v průměru 1/3 členů redakčních rad je v trvalém střetu zájmů, jelikož členstvím v radě mohou ovlivňovat obsah periodika, které referuje o činnosti úřadu. To může mít negativní vliv na cenzurní praktiky a omezování plurality názorů v obsahu zpravodajů. Tuto hypotézu potvrzuje následující srovnání ve složení rad a jejich dopadu na různost názorů obsahu periodik.

Složení redakční rad (n 59)		
	výskyt	průměr IRON
Převaha představitelů úřadu	25 %	1,61 %
Převaha jiných osob	75 %	3,79 %

V případech, kdy bylo 50 a více procent členů redakční rady zároveň představiteli úřadu (např. starosta, radní, úředníci), byla průměrná hodnota IRON poloviční oproti periodikům, kde byla redakční rada obsazena osobami mimo úřad samosprávy (zastupitelé, jiné osoby vně orgánu samosprávy). **Jednoznačně se zde projevil střet zájmů zástupců úřadů a cenzura politické plochy periodika vylučující ve větší míře alternativní názory.**

Dalším hlediskem ve složení redakčních rad, které může mít vliv na názorovou pestrost obsahu, je zastoupení počtu členů koalice a opozice. Přítomnost opozice v redakčních radách by měla vést k většímu tlaku na uveřejňování názorů opozice.

Zastoupení opozice v redakční radě (n 54)		
	výskyt	průměr IRON
Ano	37 %	5,48 %
Ne	63 %	1,91 %

Ve většině případů personální složení redakčních rad podléhá politickému rozložení sil a nepřipouští žádné členy z řad opozice.

Zajímavé je, že v celém vzorku bylo zjištěno 37 případů, kdy byli v redakčních radách zastoupeni také členové opozice. Z toho v 15 případech se dané periodika umístila mezi 20 nejlépe hodnocenými v indexu IRON, naopak pouze v 5 případech se daná periodika objevila ve skupině 20 nejhůře hodnocených periodik.

Ve skupině redakčních rad bez příslušníků opozice činí průměrný IRON 1,91 %, zatímco u redakčních rad s přítomností opozice 5,48, tedy téměř trojnásobek. Význam přítomnosti opozice pro názorovou pluralitu je tudíž zřetelný a má pozitivní vliv.

Z uvedených dat lze konstatovat, že názorovou pluralitu obsahu více ovlivňuje politická příslušnost – koalice/opozice členů redakčních rad, a dále pak přítomnost/absence jejich střetu zájmů.

Tomuto závěru odpovídají i výsledky 10 samospráv, které v našem hodnocení dosáhly nejvyšší hodnoty IRON (od 7,69 % do 54,08 %). Redakční radu mělo ustanovenou 6 z 10 samospráv, z toho ve 4 případech byla v redakčních radách zastoupena opozice.

V 5 redakčních radách přítom nebyli členy představitelé místní exekutivy (úřadu, rady) nebo byli v menšině.

Na žádoucí fungování redakčních rad má také vliv její institucionální ukotvení v rámci samosprávy, tedy otázky spojené s jejím formálním ustanovením a statutem.

Kým je redakční rada ustanovena? (n 62)		
	výskyt	průměr IRON
Starostou	9,67 %	1,27 %
Radou	75,80 %	2,36 %
Zastupitelstvem	9,67 %	11,54 %
Jinak (tajemník, šéfredaktor)	4,86 %	0 %

Ve většině případů byly redakční rady ustanoveny radou samosprávy, což však s sebou nutně a přirozeně nese negativní vlivy na různost názorů v obsahu periodik. Rady jsou výkonnými orgány samosprávy, mohou uplatňovat svůj nemalý vliv na potlačování alternativních názorů v periodiku, na realizaci místních politik a celkovou činnost chodu úřadu. Obdobně se tento negativní vztah může projevit v případech ustanovení redakční rady starostou. V obou těchto případech se navíc jedná o střet zájmů, kdy vedení radnice může ovlivnit ve svůj prospěch to, jak se za veřejné prostředky referuje o jeho působení.

Naopak při ustavení redakční rady zastupitelstvem (což v sobě může zahrnovat vyhrazení určitých kompetencí zastupitelstvem) se zřetelně zvyšuje přítomnost alternativních názorů na pětinasobek!

Z celkových výsledků vyplývá, že ve skupině redakčních rad ustavených zastupitelstvem převyšuje průměrná hodnota indexu IRON několikanásobně průměrné hodnoty v ostatní skupinách. I po vyřazení extrému (Kostomlaty n. L. s IRON 54,08 %) by byl stále průměrný IRON nejvyšší ze všech sledovaných skupin (3,03 %) – asi o 30 %.

Zřízení redakční rady zastupitelstvem zřetelně zvyšuje šance na vyšší názorovou polemiku v obsahu periodika.

Statut redakční rady (n 63)		
	výskyt	průměr IRON
Komise rady	23,80 %	1,81 %
Výbor zastupitelstva	1,60 %	5,94 %
Jiný	74,60 %	3,35 %

Z výsledků vyplývá, že ¼ redakčních rad ve sledovaném vzorku samospráv nemají svůj status jasně stanoven ve smyslu zákona o obcích (krajích, hl. m. Praze), tedy disponují jiným statutem, než je komise rady nebo výbor zastupitelstva. Takový status je však u pravidelně fungujícího orgánu v rámci struktury samosprávy právně nepřijatelný, protože veřejná správa nemůže konat mimo zákonné zmocnění a zákon umožňuje pouze komise rady nebo výbory zastupitelstva.

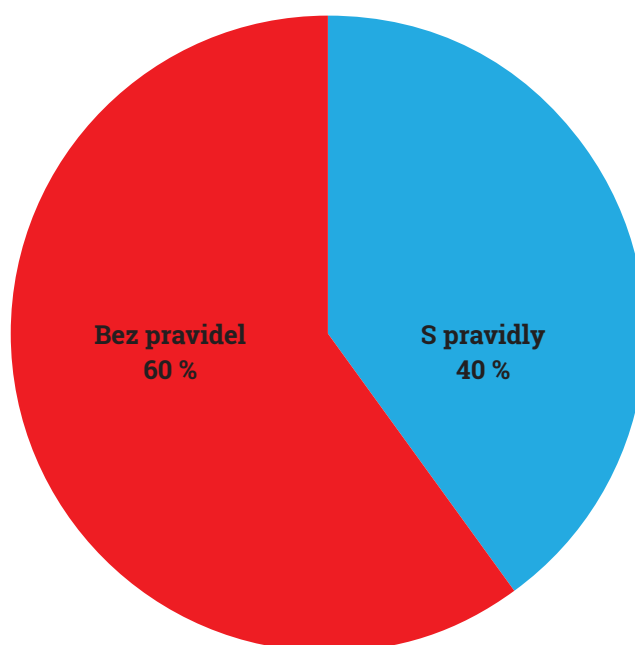

Ve vztahu k názorové pluralitě obsahu se jako nejméně výhodné jeví zřídit redakční radu jako komisi rady. Naopak zřízením redakční rady jako výboru zastupitelstva je dosažena pluralita nejvyšší, jak ukazují čtyři takové případy ve sledovaném vzorku (Praha 6, Fryšták, Kostomlaty nad Labem, Hrušovany nad Jevišovkou). Ve dvou podobných případech však ani ustavení RR zastupitelstvem nepřineslo žádnou pluralitu názorů (Nehvizdy, Jevíčko).

Pro statut redakční rady je tedy příhodnější, pokud je formulován v souladu se zákonem o obcích, a to jako výbor zastupitelstva, jelikož by redakční rada měla za svou činnost odpovídat zastupitelstvu, nikoli radě samosprávy.

4.2 Vnitřní pravidla pro vydávání periodik

Graf 6: Implementace pravidel pro vydávání periodik (n 92)

60 % sledovaných samospráv nemělo implementována žádná pravidla pro vydávání periodik. V takových případech tedy probíhá činnost značně neformálně, pravděpodobně bez určení jasných pravomocí a odpovědností za tvorbu obsahu. Lze předpokládat, že v takovém prostředí je mnohem snazší ovlivňovat nežádoucím způsobem obsah periodika ve prospěch aktuálně vládnoucí politické síly.

Analýza dat potvrdila, že v případě existence psaných pravidel byla názorová pluralita výrazně vyšší (průměrný IRON 3,21 %) než v případě vydavatelů bez těchto pravidel (průměrný IRON 2,52 %), což bylo téměř o třetinu více. Existence pravidel, pokud upravují alespoň základní parametry pro zajištění objektivitu a vyváženosti, je jednoznačně výchozím předpokladem pro vyšší objektivitu a názorovou pestrost obsahu periodik referujících o činnosti orgánů a úřadu místní samosprávy. Dokonce lze říci, že bez nějakých pravidel bude pro vydavatele obtížné plnit povinnosti podle tiskového zákona tak, aby nemohl být efektivně napaden opozicí, včetně případného soudního vymáhání práva na přiměřený prostor pro sdělení zastupitelů.

Kdo činí konečné rozhodnutí o příspěvku do periodika? (n 36)

Rozhodující subjekt/orgán	výskyt	průměr IRON
Redakční rada	83,3 %	3,04 %
Odpovědný redaktor/šéfredaktor	11,1 %	6,54 %
Vedení samosprávy (rada, starosta, místostarosta)	5,6 %	0,78 %

V praxi se vyskytují tři výše uvedené způsoby rozhodování o uveřejnění či neuveřejnění určitého příspěvku do periodika. Nejčastěji se tak děje kolektivním rozhodnutím redakční rady, méně často rozhodnutím redakce a výjimečně pak rozhodnutím politického vedení samosprávy. **Z hlediska podpory názorové plurality obsahu periodika se jako nejpřínosnější jeví rozhodnutí na úrovni redakce.** V ostatních případech se negativně projevuje střet zájmů rozhodujícího subjektu, což je evidentní zejména u vedení samosprávy. V takových případech nemá rozhodování o uveřejnění daleko od rozhodování „cenzurního orgánu“, jelikož osoby činící takové rozhodnutí bývají často ve střetu zájmů (viz výše).

Smluvní povinnost pro dodavatele obsahu⁸ (postupovat podle § 4a TZ) (n 90)

	výskyt	průměr IRON
Ano	7,78 %	3,84 %
Ne	92,22 %	2,75 %

- » Výsledky potvrzují, že zřízení smluvní povinnosti má určitý vliv na názorovou pluralitu obsahu, u skupiny samospráv, kde tuto povinnost mají výslovně uvedenou ve smlouvě s dodavatelem obsahu, bylo průměrné IRON o třetinu (1,09 %) vyšší než ve zbylých případech.
- » **Obecně nízká průměrná hodnota IRON 3,84 % však na druhou stranu ukazuje, že tato smluvní povinnost podle § 4a tiskového zákona⁹ není patrně dostatečně kontrolována a vymáhána, anebo že při přípravě vydání periodika nejsou vytvořeny mechanismy a postupy, které by dosahovaly vyšší přítomnosti alternativních názorů.**

Vnitřní pravidla pro vydávání regulující příspěvky zastupitelů (n 36)

	výskyt	průměr IRON
Ano	36,2 %	5,99 %
Ne	63,8 %	1,78 %

- » výsledky zachycují jednoznačně pozitivní vliv ustanovení v pravidlech pro publikaci příspěvků zastupitelů na výši IRON. **V případě existence pravidel byla průměrná hodnota IRON vyšší o 4,21 %, tedy skoro 3,5krát.**

⁸ Za dodavatele obsahu považujeme externí či interní osobu, která má odpovědnost za tvorbu obsahu periodika (editace obsahu, redakční zpracování). Nemusí se tedy vždy jednat o autory článků (příspěvatele do periodika).

⁹ Ustanovení § 4a zákona č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon) stanovuje od listopadu 2013 povinnost poskytovat *objektivní a vyvážené informace o ÚSC a přiměřený prostor pro názory členů zastupitelstva ÚSC.*

5. Přínos periodik pro občany – index BENEFIT

Index BENEFIT je komparativní index, na jehož základě jsme sestavili žebříček 100 radničních periodik v ČR. Cílem indexu BENEFIT je měřit přínos obsahu periodik pro čtenáře – občany na základě výše uvedených indikátorů. Oproti indexu IRON zahrnuje index BENEFIT více indikátorů obsahu periodik, poměr alternativních názorů je jen jedním z nich. Index BENEFIT je přitom v průzkumu periodik novou kategorií, která nebyla obsažena ve zjištěních z r. 2006. Výsledné číslo indexu zachycuje přínos periodika v oblasti informování občanů o politikách a činnosti místní samosprávy. Index tak slouží především k porovnání kvality jednotlivých periodik navzájem. Periodika, která se v žebříčku indexu BENEFIT umístila na předních místech, hodnotíme jako obsahově nejpřínosnější. Periodika na konci žebříčku jsou nejméně přínosná.

Obdobně jako u indexu IRON je i výsledný index sestaven na základě vyhodnocení pěti po sobě vydaných čísel periodika před komunálními volbami na podzim roku 2014.

Výpočet indexu BENEFIT se odvíjí od střední hodnoty 0,5. To znamená, že v teoretickém případě, kdy by hodnota indexu nabývala přesně hodnoty 50 %, by se v daném periodiku nevyskytovaly žádné pozitivní ani negativní indikátory informačního přínosu jeho obsahu (případně by se přínosné a negativní vlivy navzájem anulovaly). Hodnota indexu se přitom pohybuje v rozmezí 0 až 100 %.

Pro interpretaci hodnoty indexu BENEFIT tedy platí, že pokud je hodnota pro dané periodikum vyšší než 50 %, je možno říci, že v periodiku převládaly pozitivní ukazatele informačního přínosu jeho obsahu. Čím více se hodnota blíží k číslu 100 %, tím více pozitivních obsahových částí jsme v obsahu identifikovali.

Jednotlivé ukazatele mají rozdílnou váhu podle svého informačního významu pro občany na škále 0 až 10, kdy 10 je nejvyšší váha.

Za pozitivní ukazatele považujeme:

- » **velikosti politické plochy / váha 7:** čím větší část obsahu periodika tvoří plocha informující o činnosti místní samosprávy (politická plocha), tím více mají občané možnost získat informace o její činnosti, a tím více jim vydavatel poskytuje službu, která odpovídá povinnosti samosprávy poskytovat informace o své činnosti,
- » **velikosti plochy s alternativními sděleními / váha 10:** čím více obsahu je věnováno alternativním sdělením, tím mají místní občané větší šanci dozvědět se různé názory a svobodně si utvářet názor na místní samosprávu,
- » **velikosti plochy s informacemi o budoucích rozhodnutích / váha 10:** čím více obsahu je věnováno informacím o budoucích rozhodnutích, tím vyšší mají občané šance zapojit se včas do veřejného rozhodování.

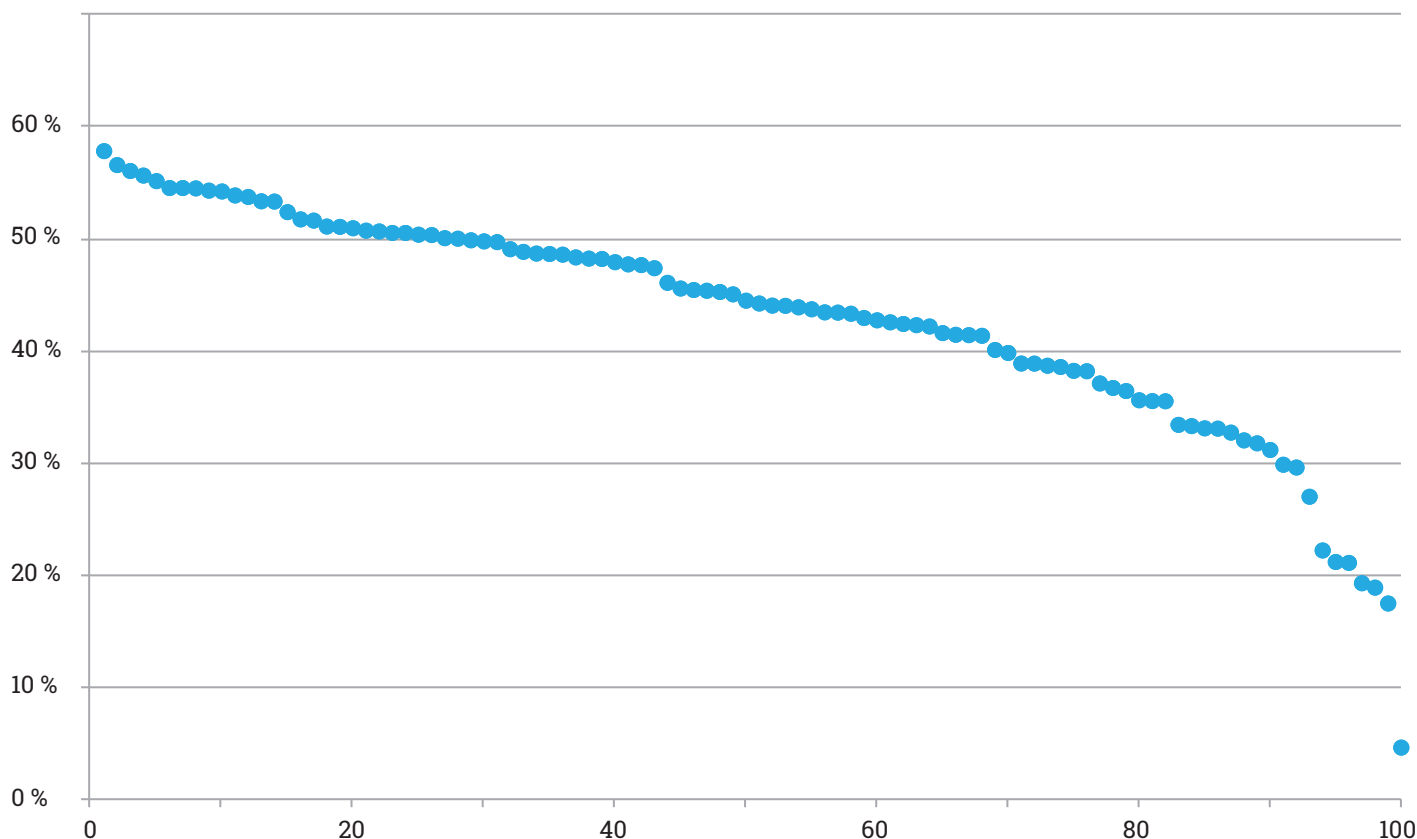
Pokud je výsledná hodnota indexu nižší než 50 %, platí, že v obsahu periodika převládaly negativní ukazatele, které snižují jeho informační přínos pro občany. Stejně jako v případě pozitivních ukazatelů i zde platí, že i negativní ukazatele mají rozdílnou váhu. Míra výskytu negativních ukazatelů snižuje výslednou hodnotu indexu. Pokud periodikum nemá v obsahu žádné pozitivně hodnocené ukazatele a naopak má extrémní výskyt negativních ukazatelů, index BENEFIT se bude blížit k nule.

Za negativní ukazatele považujeme:

- » **podíl anonymní politické plochy / váha 3:** při tvorbě anonymních textů, které referují o činnosti samosprávy nebo jeho představitelů, bude pravděpodobně větší tendence k uplatňování cenzury, k jednostranným sdělením nebo očerňování případných kritiků, jelikož autor není znám a snižuje se tak osobní odpovědnost za neobjektivní či nevyvážené sdělení,
- » **nadprůměrnou propagaci politického vedení samosprávy / váha 3–7:¹⁰** přemíra zmínek či zobrazení politických představitelů deformuje objektivní obraz o činnosti samosprávy a slouží pouze politické sebe prezentaci, nikoli objektivnímu a názorově vyváženému informování občanů,
- » **odchylka od přirozeného rozsahu plochy pro alternativní názory / váha 5:¹¹** nepoměr mezi velikostí opozice a poměrem alternativních názorů v rámci politické plochy v periodiku značí omezování prostoru pro názory opozice, za což je daný vydavatel v hodnocení informačního přínosu diskvalifikován. Ukazatel respektuje případy, kdy v obci fakticky neexistuje opozice, takže požadavek na alternativní názory není namístě.

V praxi se samozřejmě mohou vyskytovat různé průniky jednotlivých ukazatelů, což se může na výsledné hodnotě indexu BENEFIT promítat jak pozitivně, tak i negativně. Typickým příkladem byl výskyt politické plochy s informacemi o budoucích rozhodnutích, které zároveň neměly jasného autora, a byly tudíž vyhodnoceny jako plocha anonymní. V takových případech byl v konečném důsledku průnik ukazatelů pro hodnotu indexu pozitivní, avšak ne tolik jako v případech, kdy plocha o budoucích rozhodnutích měla jasně identifikovaného autora textu.

Graf 7: Výsledky indexu BENEFIT 2014

Data ukazují, že sledované přínosy periodik se mezi sebou velmi liší. Pouze u 28 % periodik byly zaznamenány převládající pozitivní ukazatele, které zvyšovaly informační přínos periodika pro své občany. Nejčastěji u periodik mírně převládaly negativní rysy (index BENEFIT 40 až 50 %), to se týkalo 41 % periodik. V každém desátem periodiku pak výrazně dominovaly negativní ukazatele nad pozitivními (index BENEFIT do 30 %).

Samospráva	plocha POP	IRON	budoucí rozhodnutí	zmínky politiků	fotky politiků	anonymní POP	BENEFIT
Prvních 10							
Zlatá Koruna	32,59 %	0,00 %	14,00 %	3,32	0,00	27,98 %	57,89 %
Rychnov u Jablonce n N.	7,42 %	0,00 %	7,50 %	1,28	0,00	30,58 %	56,65 %
Nadějkov	31,24 %	0,81 %	4,15 %	0,94	0,00	0,00 %	56,12 %
Kopřivnice	20,00 %	9,61 %	0,00 %	3,85	0,19	9,54 %	55,71 %
Ostrava	61,60 %	0,00 %	0,51 %	2,33	0,45	10,36 %	55,22 %
Karlovy Vary	21,93 %	12,47 %	3,53 %	0,57	0,46	53,34 %	54,60 %
Moravská Nová Ves	35,22 %	5,30 %	0,00 %	2,28	0,02	25,96 %	54,60 %
Jaroměř	17,73 %	6,02 %	0,54 %	0,94	0,16	6,90 %	54,57 %
Tábor	32,60 %	6,45 %	0,00 %	1,88	0,14	3,74 %	54,37 %
Bouzov	19,29 %	5,96 %	2,98 %	0,90	0,00	17,18 %	54,29 %
Průměr	27,96 %	4,66 %	3,32 %	1,83	0,14	18,56 %	55,40 %

Posledních 10							
Šarátice	14,63 %	0,00 %	0,00 %	1,28	0,43	48,50 %	29,93 %
Hodonín	12,90 %	0,00 %	2,89 %	1,94	1,29	4,61 %	29,68 %
Příbram	36,13 %	1,94 %	0,00 %	9,19	4,43	18,17 %	27,08 %
Tišice	39,81 %	0,00 %	0,00 %	3,45	1,63	17,12 %	22,28 %
Praha 4	34,29 %	3,27 %	0,89 %	5,14	1,22	27,38 %	21,26 %
Jindřichův Hradec	17,09 %	0,00 %	0,00 %	3,41	2,44	2,29 %	21,18 %
Moravskoslezský kraj	91,98 %	0,68 %	0,00 %	15,06	3,32	97,74 %	19,36 %
Uherský Brod	18,46 %	0,00 %	0,00 %	3,45	1,75	7,20 %	18,97 %
Kdyňsko (sdružení obcí)	18,34 %	0,00 %	0,32 %	6,27	1,57	1,41 %	17,56 %
Kamenice nad Lipou	13,47 %	0,00 %	0,00 %	8,06	1,91	43,06 %	4,71 %
Průměr	29,71 %	0,59 %	0,41 %	5,73	2,00	26,75 %	21,20 %

Porovnání prvních a posledních 10 periodik

Z porovnání vyplývá, že na přínos obsahu periodika pro občany má nejvýraznější vliv:

- 1) **rozsah alternativních sdělení** (průměr IRON 4,66 % u nejlépe hodnocených vůči IRON 0,59 % u nejhůře hodnocených),
- 2) **plocha s informacemi o budoucích rozhodnutích.** V první skupině byla více zastoupena periodika s nadprůměrným rozsahem této plochy. Oproti tomu ve druhé skupině dosáhl nadprůměrných výsledků v tomto ukazateli pouze Hodonín,

¹⁰ Z Indikátor se skládá detailněji ze: zmínky o starostovi (váha 7), zmínky o radních (váha 3), fotografie starosty (váha 8), fotografie radních (váha 5).

¹¹ Přirozený rozsah plochy pro alternativní názory v periodiku stanovujeme dle poměru koalice a opozice v zastupitelstvu se započítáním „vládního bonusu“ 5%. Pokud má např. koalice v zastupitelstvu 60 % křesel, měla by plocha pro alternativní názory tvořit 35 % obsahu celkové politické plochy.

- 3) **míra propagace politického vedení.** V první skupině 10 nejpříznivějších periodik se vyskytly 2 případy s nadprůměrným počtem zmínek. Ve druhé skupině naopak překročilo průměr zmínek a fotografií 9 z 10 periodik. Za extrémní příklady může sloužit Moravskoslezský kraj nebo Příbram.

Menší význam hraje rozsah anonymní plochy, i když celkově je průměr v první skupině menší o 8 %, i zde se vyskytuje řada případů nadprůměrného rozsahu anonymní plochy – Karlovy Vary (53 %), Rychnov u Jablonce nad Nisou (30,58 %).

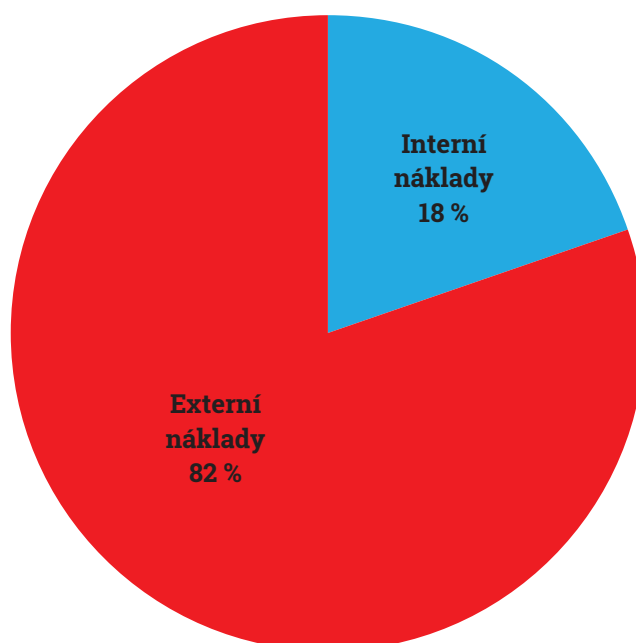
Neutrální význam hraje v našem vzorku samotný rozsah politické plochy v periodiku. Ve skupině nejlépe i nejhůře hodnocených jsou zastoupena periodika s vysokým rozsahem politické plochy v obou skupinách. V 10 nejlepších je to město Ostrava, která se zde umístila díky vysokému rozsahu POP 61,6 % v kombinaci s relativně nízkými hodnotami diskvalifikačních kritérií anonymní plochy a počtu zmínek a fotografií politického vedení samosprávy.

V 10 nejhůře hodnocených je to Moravskoslezský kraj, který měl sice nejvyšší podíl politické plochy ze všech 100 periodik, ale zároveň dosáhl abnormálně vysoké míry propagace politického vedení a nejvyššího podílu anonymních textů.

6. Ekonomická hlediska vydávání místních periodik

Náklady na vydávání periodik bylo možno zjistit u 77 ze 100 hodnocených samospráv. Celkové náklady za rok 2014 činily celkem 83,6 mil. Kč.

Graf 8: Náklady na vydávání periodik

Většina z této částky byla vynaložena na externí náklady, tedy na nákup služeb souvisejících s vydáním periodik (tvorba obsahu, grafické práce, tisk a distribuce). Mezi interní náklady patří výdaje na interní zaměstnance úřadu, kteří byli určitým způsobem zapojeni do vydávání periodik.

U větších samospráv typu kraje jsou náklady na informování občanů vzhledem k celkovým nákladům přirozeně mnohem nižší než u malých obcí. Náklady přepočtené na 1 občana se pohybovaly od 1,6 Kč na 1 obyv./rok (Moravskoslezský kraj) po 166 Kč na obyv./rok (Jevíčko). Významně se liší cena u černobílých zpravodajů s malým počtem stran a vícestránkových barevných periodik.

Plocha reklamy

Reklama představuje způsob, jak využít plochu periodika pro komerční účely a snížit tak náklady na jeho vydávání hrazené z veřejných rozpočtů. Data ukazují velmi rozdílný přístup vydavatelů k zajištění financování pomocí reklamy.

Průměrná plocha reklamy činila ve sledovaném vzorku 10,22 % plochy v periodiku.

Plocha reklamy v periodiku	výskyt
0 %	13 %
0–10 %	43 %
10–20 %	25 %
20–30 %	16 %
více než 30 %	3 %

Data ukazují, že 13 % vydavatelů nepoužívá žádnou reklamu. Nejčastěji reklama zabírala do 10 % plochy zpravodajů. U 3 periodik plocha reklamy zabírala více jak 30 % periodika – Bystřice nad Pernštejnem, Praha 6 a Lohet.

Plocha reklamy vůči politické ploše

V některých případech zabírá plocha reklamy v periodikách neúměrně velkou plochu vzhledem k ploše s informacemi o činnosti samosprávy (politické ploše POP). Je to asi podobná situace, jako kdyby klasická veřejnoprávní média (rozhlas, televize) vysílala více reklamy než samotného zpravodajství, publicistiky a nabídky pořadů pro všechny skupiny obyvatel, což je jejich úkol stanovený zákonem. Takováto periodika selhávají v plnění svého úkolu, protože věnují převahu plochy zábavě (kulturní a společenský servis) a reklamě, a stranou ponechávají plnění úkolu pečovat o vytváření podmínek pro uspokojování potřeb svých občanů, mimo jiné potřeby informací a též *informovat občany o činnosti orgánů obce způsobem v místě obvyklým* podle § 35 a 97 zákona o obcích.

V průměru byl poměr plochy reklamy vůči politické ploše 47 %. Nadprůměrný podíl plochy reklamy se vyskytoval u 42 % periodik.

Plocha reklamy je větší než politická plocha

Samospráva	plocha POP	plocha reklamy	podíl reklama/POP
Bystřice nad Pernštejnem	13,20 %	34,45 %	260,98 %
Jablunkov	13,40 %	25,12 %	187,46 %
Lohet	18,09 %	31,59 %	174,63 %
Nehvizdy	13,64 %	23,66 %	173,46 %
Kamenice nad Lipou	13,47 %	22,66 %	168,23 %
Zlín	16,05 %	21,88 %	136,32 %
Hodonín	12,90 %	16,88 %	130,85 %
Brno-Líšeň	22,95 %	25,85 %	112,64 %
Brno	20,88 %	22,75 %	108,96 %
Karlovy Vary	21,93 %	23,54 %	107,34 %
Borovany	17,77 %	19,05 %	107,20 %
Kopřivnice	20,00 %	20,19 %	100,95 %
Jevíčko	9,13 %	9,18 %	100,55 %

Celkem 13 výše uvedených periodik věnovalo více prostoru pro inzerci než pro informování o činnosti samosprávy. U této skupiny periodik je nutno si klást otázku, co je pravým účelem periodika. Zda získat co nejvíce prostředků na vydávání lifestylového magazínu, nebo v periodiku co nejvíce informovat občany o činnosti místní samosprávy.

7. Právní východiska pro vydávání tištěných periodik ÚSC

Právní úprava radničních periodik doznala v poslední době významné změny pro vydávání tištěných periodik ÚSC, kdy na základě novely zákona č. 46/2000 Sb., tiskového zákona, ve znění pozdějších předpisů (dále již jen „tiskový zákon“), jež nabyla účinnosti dne 1. 11. 2013 (dále jen „novela tiskového zákona“), byl do právního řádu zaveden pojem **periodického tisku územně samosprávného celku** (též „radniční periodikum“). Společně se zavedením pojmu periodického tisku územně samosprávného celku byl tiskovým zákonem upraven požadavek na **objektivitu a vyváženost** informací uveřejněných v radničním periodiku a začleněna s tím související **práva a povinnosti pro vydavatele** radničního periodika a **práva zastupitelů** příslušného samosprávného celku na poskytnutí **přiměřeného prostoru pro uveřejnění sdělení** týkajícího se územně samosprávného celku. Tato změna byla přímým výsledkem předcházejícího projektu Oživení a Otevřené společnosti, kdy do legislativního plánu vlády byly zapojeny změny úpravy vydávání radničních periodik¹².

Ústavní zákony

V zákonné podobě tak byla pro vydávání periodik ÚSC konečně reflektována ustanovení obsažená v právních předpisech vyšší právní síly, jež jsou součástí ústavního pořádku, tj. **v ústavních zákonech a mezinárodních smlouvách o lidských právech**.

V první řadě se jedná o ústavní zákony, konkrétně o Listinu základních práv, která v čl. 17 především vymezuje *právo svobody projevu a právo na informace, zákaz cenzury a povinnost ÚSC poskytovat informace o své činnosti*. Pro obsah periodik tak lze vyvodit zejména požadavky na **poskytování objektivních a názorově vyvážených informací o činnosti ÚSC a zákaz cenzury**.

Další relevantní ustanovení je obsaženo v čl. 22, který *garantuje a ochraňuje svobodnou soutěž politických stran a hnutí*. Z toho plynou **nároky na vyvážený obsah periodik a zamezení protežování určitého politického uskupení při poskytování informací o ÚSC**. Jistou ochranu svobodné soutěže lze spatřovat také v právu zastupitele ÚSC na poskytnutí přiměřeného prostoru v periodiku, které se implementovalo v novele tiskového zákona.

Právní ukotvení médií veřejné služby

Jelikož jsou tištěná periodika ÚSC vlastněna ÚSC, na jejich vydávání se podílí místní veřejné rozpočty a místní samosprávy mají vliv na jejich obsah i způsob vydávání, není pochyb, že svojí povahou naplňují znaky médií veřejné služby. Do přijetí novely tiskového zákona však zákonná úprava těchto periodik zcela absentovala.

Přijetím novely tiskového zákona, kdy se do tiskového zákona vtělilo několik ustanovení týkajících se místních periodik, se tak částečně odstranila disproporcionalita právní úpravy. Zákonodárce tím konečně potvrdil, že místní tištěná periodika právem patří do skupiny médií veřejné služby.

¹² Návrhy, které v rámci legislativního úkolu vlády předložil O. Kužilek, původně zahrnovaly především úpravy kompetencí, střetu zájmů a procesu v zákonech o ÚSC, a pouze jako doplněk definiční a sankční (prosazovací) úpravu v tiskovém zákonu; Ministerstvo kultury však nakonec akceptovalo jen druhou část návrhů.

Problematika celostátních médií veřejné služby je přitom upravena v samostatných zákonech:

- » zákon č. 484/1991 Sb., **zákon o Českém rozhlasu**, ve znění pozdějších předpisů
- » zákon č. 483/1991 Sb., **zákon o České televizi**, ve znění pozdějších předpisů
- » zákon č. 231/2001 Sb., **zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání** a o změně dalších zákonů
- » zákon č. 517/1992 Sb. o České tiskové kanceláři

Inspirací pro novelu tiskového zákona pak bylo ustanovení obsažené v **§ 31 odst. 2 zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání**, který stanoví: **Provozovatel vysílání poskytuje objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů**. Názory nebo hodnotící komentáře musí být odděleny od informací zpravodajského charakteru. Shodně je pak třeba poukázat na ustanovení **§ 2 odst. 1 zákona č. 517/1992 Sb., zákon o České tiskové kanceláři stanovící:**

*Posláním tiskové kanceláře je poskytovat **objektivní a všestranné informace pro svobodné vytváření názorů**.*

Regulace periodik ÚSC v tiskovém zákoně

Zmiňovaná novela tiskového zákona obsahuje několik zásadních ustanovení k vydávání periodik ÚSC.

1) Definice periodika ÚSC (§ 3 odst. g) tiskového zákona)

Za periodikum se považuje periodický tisk (tj. tiskovina s jednotnou úpravou vydávaná nejméně dvakrát ročně), jehož **vydavatelem je územní samosprávný celek. Přitom vydavatelem může být také právnická osoba zřízená/založená/ovládaná územním samosprávným celkem/celky nebo třetí osoba na základě smlouvy s územním samosprávným celkem/celky**.

2) Povinnosti vydavatele periodika (§ 4a tiskového zákona)

Vydavatel periodika ÚSC má povinnost poskytovat v periodiku objektivní a vyvážené informace o ÚSC. Dále je jeho povinností poskytnout v periodiku přiměřený prostor pro uveřejnění sdělení vyjadřujícího názor zastupitelů týkající se ÚSC.

Povinnost poskytnout zastupitelům přiměřený prostor pro jejich sdělení týkající se územního samosprávného celku v periodiku je zásadní změnou, pokud se vztahuje k povinnosti vydavatele při tvorbě obsahu radničního periodika. Přiměřenost rozsahu sdělení musí vydavatel posuzovat s ohledem na obsah sdělení, na celkový rozsah radničního periodika, na zastoupení sdělovaného názoru v zastupitelstvu, a to v řadě několika vydání po sobě, nikoli v každém vydání samostatně.

3) Opravné prostředky

Tiskový zákon bohužel neobsahuje opravné či vynucovací prostředky pro první nově zavedenou povinnost vydavatele – poskytovat v periodiku objektivní a vyvážené informace o ÚSC. To zůstává nedokonalou normou (lex imperfecta), neboť není pod žádnou sankcí. Nutno uznat, že její konstrukce by byla obtížná (původně se navrhovala například sankční pravomoc Ministerstva kultury, obdobná pravomoci Rady pro rozhlasové a televizní vysílání). Zkušenost RRTV při udělování sankcí na poli objektivní a vyváženosti zpravodajství veřejnoprávních i soukromých vysílatelů je mimořádně komplikovaná.

Tím pádem například nebude možné, aby se někdo pomocí jasného právního institutu domáhal nápravy, když periodikum bude systematicky opomíjet rozsáhlé petiční akce nebo požadavky významných spolků, pokud nebudou uplatněny přímo některým členem zastupitelstva. Fakticky tak dochází k podivné distorzi, kdy obecná občanská práva plynoucí z čl. 17, zejména právo svobodně vyhledávat, přijímat a šířit informace a ideje, jsou podřazena pod realizaci svobodné soutěže politických sil a musí projít jejím „trychtýřem“.

Tiskový zákon však naštěstí obsahuje alespoň opravné prostředky pro případy porušení povinnosti vydavatele poskytnout zastupitelům přiměřený prostor pro uveřejnění jejich sdělení. Již to je značným přínosem, neboť adresáty normy (zejména vydavatele) jasně uvědomuje o vysoké důležitosti, kterou svobodné soutěži politických sil i na místní úrovni zákonodárce přikládal. Ustanovení má také zásadní přínos v tom, že díky němu vznikne judikatura, která vyjasní mnoho dosud nekultivovaných otázek okolo použití veřejných prostředků a autority veřejné správy k šíření informací.

» **Uveřejnění doplňující informace (§ 11a tiskového zákona)**

V případě, že sdělení zastupitele dle § 4a tiskového zákona nebude uveřejněno či bude uveřejněno, avšak **nepřiměřeně zkráceno ve lhůtě tří měsíců** (či v nejbližším vydání, vychází-li radniční periodikum méně často), **vzniká zastupitelům právo domáhat se uveřejnění tzv. doplňující informace.**

Je zapotřebí zdůraznit, že právo domáhat se uveřejnění doplňující informace vznikne zastupiteli až po marném uplynutí uvedené lhůty. Žádost podaná zastupitelem před lhůtou 3 měsíců či před vydáním nejbližšího čísla radničního periodika je tak **žádostí uplatněnou předčasně.** Dosud nevznikla judikatura či právnícká literatura, jež by stanovila najisto pojem doplňující informace, zda se jedná o obsahově totožné sdělení jako původní sdělení zastupitele, či o zkrácenější verzi původního sdělení zastupitele, anebo je přípustná kombinace obojího.

» **Forma a lhůta k podání žádosti o uveřejnění doplňující informace (§ 15a tiskového zákona)**

Žádost u uveřejnění doplňující informace musí mít **písemnou podobu**, musí obsahovat **text doplňující informace** a musí být vydavateli **doručena nejpozději do 3 měsíců** od marného uplynutí lhůty tří měsíců k uveřejnění sdělení (či delší, je-li periodikum vydáváno méně často). Zastupiteli tedy **vznikne právo** na uveřejnění doplňující informace **až po marném uplynutí lhůty** uvedené v § 11a tiskového zákona (tři měsíce, či nejbližší vydání méně častého radničního periodika), a toto musí být **uplatněno nejpozději do marného uplynutí dalších 3 měsíců.**

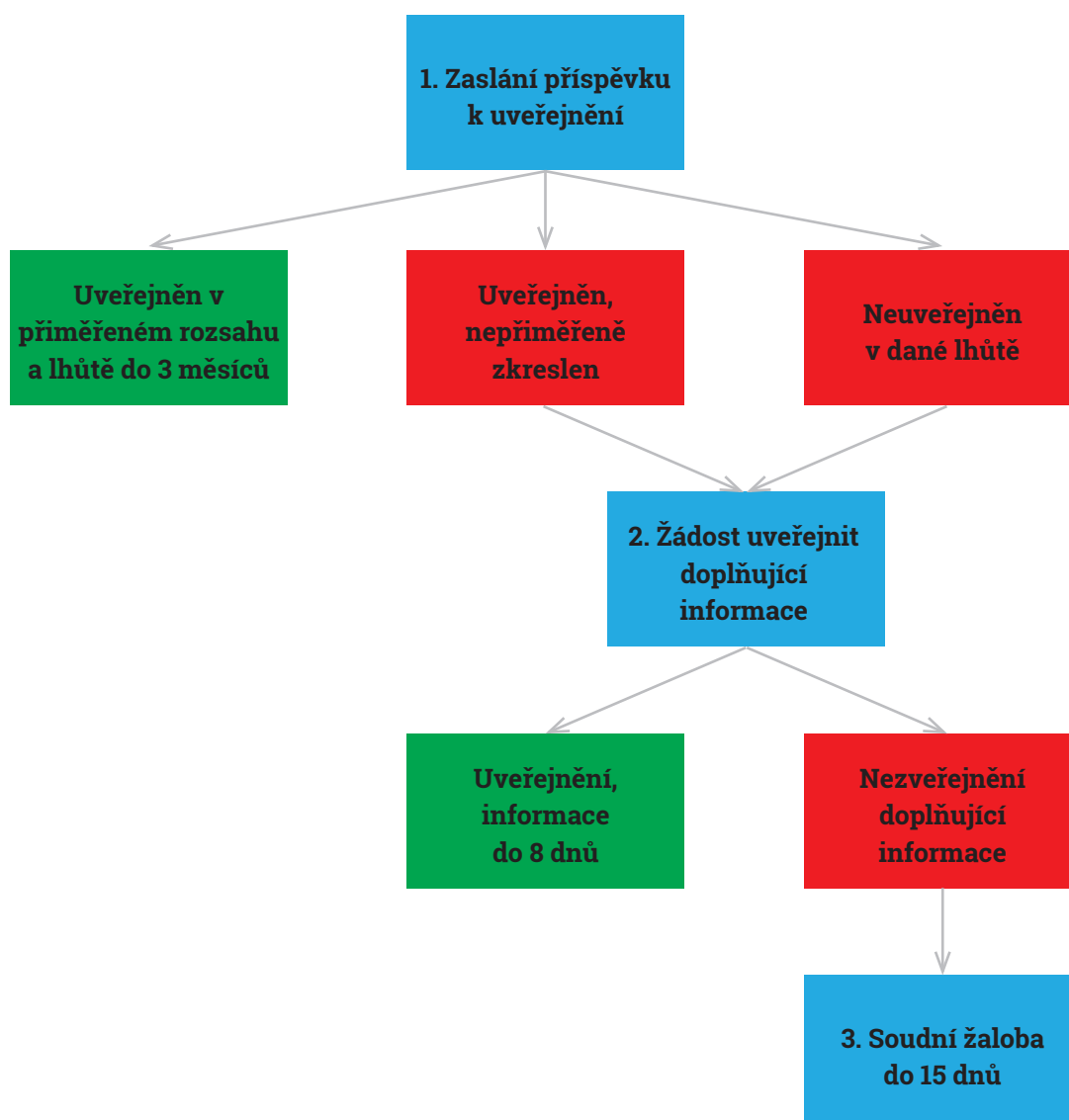
» **Lhůta k uveřejnění doplňující informace (§ 13 odst. 2 ve spojení s § 15a odst. 3 tiskového zákona)**

Lhůta k uveřejnění doplňující informace vydavatelem činí 8 dní ode dne podání žádosti, resp. **doplňující informace musí být uveřejněna v následujícím vydání radničního periodika** (není-li tento vydán ve lhůtě 8 dní ode dne podání žádosti s ohledem na jeho pravidelnou periodicitu vydávání k určitému datu).

» **Rozhodnutí o povinnosti uveřejnit doplňující informaci soudem (§ 14 tiskového zákona ve spojení s § 15a odst. 3 tiskového zákona)**

V případě, že vydavatel neuveřejní doplňující informaci v následujícím vydání radničního periodika, **vzniká zastupiteli právo obrátit se na okresní soud**, jehož místní příslušnost je dána **dle sídla vydavatele, návrh musí podat ve lhůtě 15 dní ode dne, kdy mělo dojít k uveřejnění doplňující informace**, jinak **právo k podání návrhu zaniká**, soud poté rozhodne o tom, zda vydavateli uloží povinnost doplňující informaci uveřejnit.

Schéma procesu uplatnění práva zastupitele na přiměřený prostor v periodiku.

Novela tiskového zákona přinesla do právního řádu významnou změnu, pokud se týká povinností vydavatele místních periodik ÚSC poskytnout prostor pro názory zastupitelů. Lze očekávat, že budoucí judikatura pomůže více osvětlit úmysl zákonodárce, kdy dojde k vyjasnění práva zastupitele k uveřejnění sdělení, potažmo doplňující informace, a jeho případným limitům. V případě obecné povinnosti vydavatele poskytovat objektivní a vyvážené informace o ÚSC nelze očekávat výrazné zlepšení situace, jelikož současný zákonný rámec nijak neřeší vymahatelnost této povinnosti. Bohužel lze dokonce přepokládat, že tato povinnost zůstane mimo vědomí vydavatele (redakce), jenž se soustředí pouze na povinnost poskytnout prostor zastupitelům. Bude tedy vždy záležet na dobré vůli vydavatele dostát této povinnosti při tvorbě obsahu periodika.

8. Závěry a doporučení

Tato studie se zabývala problematikou vydávání tištěných periodik územně samosprávných celků v ČR. V souladu s cíli se snažila objasnit, do jaké míry tato periodika plní roli veřejnoprávních médií z hlediska poskytování objektivních a názorově vyvážených informací o činnosti místních samospráv a jaké faktory ovlivňují míru názorové plurality, která je žádoucí pro podporu kvality místní demokratické správy.

Z porovnání zjištěných hodnot indexu IRON mezi roky 2006 a 2014 jednoznačně vyplývá, že problém cenzury, neobjektivního a názorově jednostranného obsahu tištěných periodik v ČR stále přetrvává v prakticky stejném rozsahu, v tomto směru nedošlo k žádnému plošnému pozitivnímu obratu směrem k více objektivnímu a názorově vyváženějšímu obsahu periodik. Je možné pouze identifikovat mírný trend zlepšení v tom, že několik významnějších měst zvýšilo pluralitu svých periodik nikoli jako náhodný, situační výkyv, ale jako výsledek systematického postupu navazujícího na volební výsledky. Bohužel tento trend je v celkovém součtu sledovaných periodik přehlušen tím, že u jiných samospráv došlo zároveň ke zhoršení stavu, ať už volebním úspěchem subjektů, které nepodporují otevřenost komunikace své samosprávy, anebo pro prostý úpadek politické kultury či neschopnost vydavatele pluralitu zajišťovat.

Přitom forma vydávání tištěných periodik se nijak nezměnila a stejně jako v roce 2006 naplňují i nyní znaky veřejnoprávního média, což by se mělo více odrážet ve snaze vydavatelů o objektivnější a názorově pestřejší obsah.

I přes určitý posun v právní regulaci ve vydávání tištěných periodik územně samosprávných celků ve formě novely tiskového zákona z r. 2013 se tato na výsledcích našeho průzkumu nijak neprojevila. Důvodem je pravděpodobně krátká doba od účinnosti novelizace a patrně též velmi obecné a nevymahatelné povinnosti pro vydavatele periodik a zatím problematicky vymahatelná práva zastupitelů na dostatečný prostor pro jejich názory v periodiku.

Analýza dat potvrdila, že nízká názorová pluralita obsahu v periodikách bezprostředně souvisí zejména s **přítomností střetu zájmů** u politického vedení samospráv (členové rady, zaměstnanci úřadu samosprávy) při organizačním a obsahovém zajištění vydávání periodik. Samotná existence redakční rady přispívá ke zvýšení různosti názorů až o třetinu. Ovšem v případech, kdy byla zřízena redakční rada, se plná třetina jejích členů nacházela ve střetu zájmů vzhledem k jejich souběhu funkcí v exekutivních orgánech samosprávy.

V situacích, kdy redakční rada byla tvořena z více než 50 % představiteli úřadu (např. starosta, radní, úředníci), byla průměrná hodnota IRON poloviční oproti periodikům, kde byla redakční rada obsazena osobami mimo úřad samosprávy (zastupitelé, jiné osoby vně orgánu samosprávy).

Obdobné negativní projevy střetu zájmů se také projevily **ve způsobech ustavení a statutu redakčních rad**, způsobu **schvalování příspěvků do periodik**, pokud tyto úkony byly v režii exekutivních orgánů samospráv (starosty, rady).

Na názorovou pluralitu obsahu měla rovněž silný vliv (ne)přítomnost zástupců opozice v redakčních radách.

Významným faktorem vlivu na názorovou pestrost periodik má také to, zda jsou přijata **pravidla pro jejich vydávání**, zejména pokud jsou formulována konkrétně i pro zařazování stanovisek členů zastupitelstva.

Dalším, mimořádně silným faktorem, který významně ovlivnil míru názorové plurality obsahu periodik, byla celková informační **forma periodik**. Tedy zda vydavatelé stylizují obsah svých periodik pouze do ryze tzv. „apolitické“ (informační) formy o činnosti místní samosprávy, nebo systematicky umožňují také prezentaci různých politických názorů na činnost samosprávy. V případech „apoliticky“ laděného obsahu byl prakticky vyloučen jakýkoli názor na činnost samosprávy, což se negativně projevilo na názorové pluralitě jejich obsahu. V takových případech byl IRON až desetkrát nižší než v případech, kdy se principiálně připouští existence polemiky.

Vliv na přítomnost alternativních sdělení na činnost samosprávy v obsahu periodik má také míra zastoupení anonymních textů. V celé čtvrtině periodik byla více než polovina politické plochy tvořena texty bez označení autora. V těchto případech bylo zastoupení alternativních názorů skoro poloviční oproti periodikům, ve kterých byly anonymní články v menšině.

Většina periodik bohužel nemá dostatečný informační přínos pro občany z hlediska jejich možnosti, být lépe informováni o místních politikách, svobodněji si utvářet názor na činnost volených představitelů a orgánů samosprávy ani možnosti se včas účastnit veřejných rozhodnutí.

8.1 Obecné přístupy k tvorbě periodik

Závěry našich zjištění jednoznačně ukazují, že pro vydávání místních periodik, která by měla a musí naplňovat principy veřejnoprávních médií, je třeba na úrovni vydavatelů periodik aplikovat několik zásadních přístupů:

1) Prevence střetu zájmů při tvorbě obsahu periodik: řešením je omezit vliv politického vedení samosprávy a představitelů místního úřadu na tvorbu obsahu periodika, ve kterém se referuje o jejich činnosti, včetně zapojení vlivu opozice do přípravy periodika. Obdobně by prevence střetu zájmů měla být uplatňována také ve výkonu dohledu nad kvalitou periodika a naplňování účelů, pro které je vydáváno.

2) Účast opozice v redakčních radách: již jen přítomnost opozice v redakční radě přináší přirozenou cestou zapojení alternativních názorů a pohledů do přípravy vydání periodik.

3) Příprava obsahu periodika by měla být formálně upravena: pokud jsou schválena Pravidla pro vydávání periodika, zakotvující principy objektivit a vyváženosti, nejlépe usnesením zastupitelstva, omezuje to konflikty při tvorbě obsahu a zajišťuje alespoň minimální zveřejnění alternativních názorů. Pravidla by měla též zřetelně odlišit funkci redakce od funkce redakční rady (podobně jako je u veřejnoprávní televize či rozhlasu oddělena funkce Rady ČT či Rady ČRo od samotné instituce televize a rozhlasu).

4) Periodikum je nástrojem pro svobodné utváření názorů občanů na chod místní samosprávy, mělo by poskytovat prostor pro svobodnou výměnu názorů a hodnotících soudů. Svým obsahem nemůže být periodikum v praxi „apolitické“. Samo informování o aktivitách souvisejících s činností samosprávy je vždy politické. Poskytování zdánlivě „suchých“ přehledů, co se rozhodlo (přehled přijatých usnesení), co se udělalo (otevřela se školní jídelna), ve skutečnosti není bez politického obsahu. Ani tehdy ne, je-li oproštěno od hodnotícího soudu. Deklarování „apolitičnosti“ obsahu periodika tak jen vede k vyšší političnosti (preferenci určité politiky oproti jiným), omezování názorové pestrosti periodik a jednostrannému informování o místních událostech.

5) Samostatný, odpovědný a aktivní přístup redakce k tvorbě obsahu periodika. Činnost redakce úzce souvisí s prevencí střetu zájmů a naplňováním principů veřejnoprávního média. Pouze dostatečná autonomie redakce v rámci organizačního zajištění vydávání periodik, jasně stanovené povinnosti pro osoby tvořící obsah a jejich proaktivní přístup k získávání alternativních názorů mohou zajistit vyšší názorovou pluralitu obsahu.

6) Periodikum je nástrojem pro rovný přístup zastupitelů samosprávy k prezentaci svých názorů v periodiku. Novela tiskového zákona zaručuje zastupitelům samospráv právo na uveřejnění příspěvků v místním periodiku, vydavatelé by měli toto právo v plné šíři respektovat a vytvořit pro jeho uplatňování náležité podmínky.

8.2 Doporučení pro samosprávy – vydavatele periodik

Z výše uvedeného plyne pro vydavatele periodik základní sada doporučení, která by měla být implementována v rámci jejich samostatné působnosti.

1) Vyhrazení pravomoci zastupitelstva k dohledu nad sdělovacími prostředky místní samosprávy

Zastupitelstvo by si na začátku volebního období mělo vyhradit působnost dohledu nad vydáváním tištěného periodika a stanovení jeho základního obsahového a organizačního rámce (případně také nad provozováním dalších sdělovacích prostředků – např. webové stránky, kabelová televize, profily na sociálních sítích, kampaně). Úkolem místních sdělovacích prostředků je poskytovat občanům objektivní informace o činnosti samosprávy a jejího vedení. Působnost v této oblasti výkonu samosprávy by proto neměla být pouze v kompetenci výkonných orgánů samosprávy, jelikož o jejich činnosti se v periodiku informuje nejčastěji.

2) Redakční rada

Vznik a statut

Pro účely dohledu by měla být zastupitelstvem ustavena redakční rada jako výbor zastupitelstva, který dohlíží na plnění cílů a účelu místního periodika. Redakční rada by měla být svojí činností odpovědná zastupitelstvu, nikoli výkonným složkám samosprávy (radě, starostovi, místnímu úřadu).

Personální obsazení

Redakční radu by zpravidla měli tvořit zvolení členové zastupitelstva a další osoby se společenskou autoritou v daném místě. Je vhodné, aby tyto dvě skupiny tvořily zhruba poloviny, aby v sobě zahrnovaly místním poměrům odpovídající názorovou různost. Členy redakční rady mají být i zástupci opozice, a to v míře odpovídající přinejmenším jejímu zastoupení v zastupitelstvu, anebo i s paritním zastoupením, např. každý politický subjekt po jednom zástupci.

Prevence střetu zájmů

Starosta (primátor, hejtman) a členové rady by neměli být členy redakční rady. Jde o klasický střet zájmů. Úkolem periodika je informovat objektivně o činnosti starosty a rady. Vytváření příznivého obrazu vlastní osoby a práce může z významné části představovat osobní prospěch získaný za veřejné prostředky. Veřejní představitelé by měli příznivý obraz získat svou činností, nikoli ovládnutím informací o své činnosti. Periodikum se nemá stavět k činnosti politického vedení samosprávy nekriticky.

Pro zabezpečení operativní komunikace mezi redakční radou a radou obce (znalost realizované agendy obce) je vhodné zajistit jiné mechanismy než účast členů exekutivy v redakční radě či jejich přímý vliv v redakci. Než budou vytvořeny a stabilizovány, lze výjimečně akcep-

tovat zastoupení exekutivy v redakční radě například účasti jednoho zodpovědného člena rady, případně jen s poradním hlasem.

Úkoly redakční rady

Redakční rada by ve vztahu k redakci (dodavateli obsahu) měla:

- » formulovat a případně korigovat pravidla pro tvorbu obsahu periodika; neměla by však prosazovat detailní řešení případných nedostatků (např. zasahovat do úpravy konkrétních příspěvků nebo schvalovat jejich uveřejnění),
- » pravidelně (nejlépe po každém vydaném čísle) by měla provádět následnou kontrolu plnění pravidel pro tvorbu obsahu a podávat redakci zpětnou vazbu. Je neakceptovatelné, aby tato kontrola probíhala ex-ante, kdy by redakční rada schvalovala příspěvky k uveřejnění – v takovém případě by šlo o cenzuru,
- » pouze ve výjimečných případech sporu mezi redakcí a exekutivou, mezi členy zastupitelstva a redakcí (či exekutivou) rozhodovat o definitivní úpravě či zařazení určitých článků, a to na žádost redakce, člena rady obce nebo člena zastupitelstva,
- » řešit případné stížnosti od občanů nebo zastupitelů na práci redakce.

3) Redakce

Redakci mohou tvořit zaměstnanci samosprávy, zastupitelé, místní dobrovolníci nebo i externě najaté osoby. Obdobně jako u redakční rady by členem redakce neměl být starosta nebo členové rady. Dle možností a dispozic samosprávy redakci může tvořit tým nebo jedinec.

Pracovníci redakce jsou odpovědní za obsah periodika a sami volí nejvhodnější způsob uveřejňování informací a názorů v periodiku. Redaktor či šéfredaktor by měl mít všemi přiznanou funkci „strážce brány“ (gate keeper), tedy až na předem určené typy výjimek definitivně rozhodovat o výsledné podobě či zařazení určitého příspěvku¹³. Při přípravě obsahu se řídí stanovenými pravidly a obecnými pokyny redakční rady, jinak však postupují zcela samostatně a nepodléhají konkrétním pokynům či požadavkům ze strany představitelů samosprávy.

Jako klíčová otázka, určující možnosti pro plnění úkolů periodika, zejména z hlediska objektivit a vyváženosti, se jeví pojetí periodika, které může být buď zcela či převážně **editorské**, anebo zčásti či zcela **redaktorské**.

Pojetí je dáno jak úmyslem, tak **především kapacitními možnostmi a schopnostmi redakce** a vydavatele, ale také ambicemi (včetně schopností sebeomezení) funkcionářů.

V editorském pojetí převážně redakce pouze vyhledává, přijímá a sestavuje dodané články do výsledného tvaru, zpravodajství je kusé.

V redaktorském pojetí redakce vytváří alespoň k hlavním tématům autorské (redakční) články, v nichž dává prostor pro různé názory (zpravodajský mix) – názory radnice a alternativní názory (koalice, opozice, spolky, příspěvky občanů či nezávislých expertů apod.). Zpravodajství bývá bohatší.

Editorské pojetí obecně přináší menší srozumitelnost periodika (pel-mel), je proto méně čtenářsky atraktivní a má sklon podněcovat nekončící názorové přestřelky a nesmiřitelné polemiky (vyostřené reakce na reakce).

4) Soubor pravidel pro vydávání periodika

Vydávání periodika by se mělo řídit jasně stanovenými psanými pravidly, schválenými

¹³ Praxe ukazuje, že i když je jeho role stanovena takto jednoznačně, ve skutečnosti přirozeně (podle přísloví „koho chleba jíš, toho píseň zpívej“) redaktor do značné míry podléhá starostovi či vedení, zčásti i pro jejich informační převahu o agendě radnice. Proto není nutno se takto přísně stanoveného pravidla obávat, život si vždy nakonec najde kompromisní polohu.

zastupitelstvem, případně redakční radou. Pravidla by měla upravovat zejména pravomoci a odpovědnosti za tvorbu obsahu periodika a úpravu vztahů mezi hlavními aktéry (občané, zastupitelé, redakce, úřad) tvořící obsah periodika a vykonávající dohled nad kvalitou obsahu periodika. Lze je rozčlenit na Statut, upravující postavení a základní směřování i cíle periodika, Pravidla pro vydávání, upravující zejména tvorbu obsahu, a Pravidla pro inzerci. Soubor pravidel by měl zejména obsahovat:

- a) obecnou deklaraci cíle a účelu periodika včetně odkazu na relevantní právní normy, jimiž se vydavatel při vydávání periodika musí řídit, a též deklaraci objektivitu, vyváženosti a prostoru pro polemiku (vč. prostoru pro členy zastupitelstva),
- b) vymezení statutu, funkce a pravomocí redakční rady včetně způsobu personálního obsazování a jednání redakční rady,
- c) způsob ustavení redakce, jejího řízení (pokud redakci tvoří tým pracovníků) spolu se stanovením odpovědností a pravomocí při tvorbě obsahu periodika,
- d) požadavky na dosahování klíčových parametrů periodika (smlouva, pracovní úkol, vazba na pravidla),
- e) pravidla a postupy pro transparentní nastolování témat (agenda setting) ze strany exekutivy, redakce, redakční rady,
- f) pravidla pro vytváření obsahu z hlediska objektivitu a vyváženosti se zřetelem na pravidla žurnalistické práce a specifika radničních periodik, například avizování témat pro získání alternativních názorů, odstup od developerských projektů, pravidla pro příjem, zpracování a uveřejňování příspěvků od občanů,
- g) pravidla pro příjem, zpracování a uveřejňování příspěvků od zastupitelů,
- h) pravidla pro podávání a vyřizování stížností od občanů či zastupitelů na práci vydavatele a obsah periodika,
- i) etický kodex pro pracovníky redakce a členy redakční rady.

8.3 Doporučení pro zákonnou regulaci

Na poli legislativní úpravy periodik ÚSC došlo k významné změně v r. 2013, kdy byl novelou tiskového zákona nově vymezen periodický tisk územně samosprávného celku jako zcela nově právně upravený druh veřejnoprávního média.

Novou právní úpravu lze jistě považovat za dobrý krok k vyšší objektivitě a názorové pestrosti obecních zpravodajů jakožto médií plnících veřejnou službu, zejména díky:

- » vymezení, co je periodický tisk územně samosprávného celku,
- » stanovení povinnosti poskytovat v periodiku objektivní a vyvážené informace o územně samosprávném celku,
- » stanovení povinnosti poskytnout v periodiku přiměřený prostor pro názory zastupitelů a jejich právo na takový prostor,
- » stanovení opravných prostředků pro vymáhání práva zastupitelů na přiměřený prostor v periodiku.

Relativně nová regulace v tiskovém zákoně však nemůže sama o sobě zvrátit dosavadní negativní trend zneužívání obsahu periodik pro názorově jednostranné informování občanů a účelovou propagaci politického vedení samospráv.

Z praktického hlediska tiskový zákon poskytuje zastupitelům konkrétní nástroje, jak se mohou domoci svých práv na přiměřený prostor v periodiku, pokud jejich práva vydavatel nerespektuje nebo omezuje. Není zatím jisté, nakolik budou zákonné opravné prostředky efektivní pro vymahatelnost těchto práv. Z logiky věci (délka lhůt, možnost domoci se nápravy až po mnoha měsících) plyne, že dopad právní regulace by měl být především preventivní a nutit vydavatele, aby právu zastupitelů vycházeli vstříc v míře, v níž předejdou vzniku konfliktů.

V ostatních ohledech však zákonný rámec nijak výrazně **nestimuluje vydavatele, aby k tvorbě obsahu periodik přistupovali v intencích veřejnoprávních médií**, a neposkytuje žádné konkrétní institucionální záruky, které by vymezovaly vliv politického vedení samosprávy na tvorbu obsahu periodik.

Zde se lze inspirovat principy zákonné úpravy České televize a Českého rozhlasu a převzít model uspořádání, které má faktický vliv na obsah periodik – výraznou samostatnost redakce a existenci „vyvažujícího a dohledového“ orgánu. Tedy rady, jejíž členy v případě veřejnoprávních médií volí zákonodárny sbor. Opomenout nelze ani zásadní rys veřejnoprávních médií, a sice to, že taková média nebyla ustavena rozhodnutím vlády, ale rozhodnutím Parlamentu.

Naše analýza přitom ukázala, že 71 % hodnocených samospráv mělo zřízeno k tomuto účelu redakční radu periodika, avšak ve většině případů statut rad i jejich personální složení nevedlo k omezení vlivu výkonných orgánů samosprávy na tvorbu obsahu periodika. Ve většině jsou totiž konstituovány chybně, pouze jako převodní páka vedení radnice pro přímé prosazení svého názoru do obsahu periodika a pro omezení ostatních názorů.

Proto by bylo žádoucí vhodně regulovat ustavení redakčních rad v rámci obecního zřízení (zákon o obcích, krajích, hl. m. Praze), a to obdobně, jako to již zákonodárce (od r. 1990) považoval za nutné učinit u kontrolního a finančního výboru.

Lze tedy formulovat tyto základní teze a cíle pro případnou zákonnou úpravu:

- 1) Stanovení kompetence zastupitelstva ve vztahu k používání sdělovacích prostředků obce, zejména rozhodování o jeho použití a základním rámci.
- 2) Stanovení povinnosti pro samosprávu zřídit redakční radu jako výbor zastupitelstva, pokud se samospráva rozhodne vydávat tištěné periodikum ve smyslu tiskového zákona.
- 3) Členy redakční rady/výboru by navrhovali a volili členové místního zastupitelstva. V této souvislosti by bylo zapovězeno členství v redakční radě/výboru členům rady územně samosprávného celku kvůli střetu zájmů, obdobně jako je tomu u finančního a kontrolního výboru.
- 4) Úkolem redakční rady/výboru by byl dohled nad organizací vydávání periodika a tvorbou jeho obsahu ve smyslu naplňování povinností podle tiskového zákona. Dohledem máme na mysli:
  - » návrh obsahového zaměření a struktury periodika, formulace jeho cílů,
  - » návrh vnitřních pravidel pro organizaci vydávání a tvorbu obsahu (např. statut periodika, pravidla pro vydávání včetně poskytování prostoru zastupitelům a občanům, etický kodex redakce),
  - » návrh organizace vydávání periodika,
  - » usnesení k výběru osob (fyzických či právnických, interních nebo externích), které budou zajišťovat tvorbu obsahu,
  - » provádění kontrol zákonných a smluvních povinností těchto osob a korigování jejich činnosti,
  - » řešení stížností ze strany zastupitelů, občanů nebo zaměstnanců úřadu na činnost osob, které zajišťují tvorbu obsahu,
  - » povinnost předkládat pravidelné zprávy zastupitelstvu k projednání.

Datová příloha

Žebříček výsledků IRON za roky 2006 a 2014

Pořadí	Samospráva	2014	2006
1	Kostomlaty nad Labem	54,08 %	8,35 %
2	Karlovy Vary	12,47 %	0,00 %
3	Brno	11,96 %	8,18 %
4	Jílové u Prahy	11,32 %	4,24 %
5	Mladá Boleslav	11,13 %	9,67 %
6	Liberec	10,93 %	0,00 %
7	Kopřivnice	9,61 %	9,64 %
8	Děčín	8,51 %	0,00 %
9	Prostějov	7,96 %	0,00 %
10	Votice	7,69 %	8,36 %
11	Frýdek-Místek	7,23 %	1,17 %
12	Fryšták	6,55 %	0,00 %
13	Tábor	6,45 %	***
14	Jaroměř	6,02 %	7,01 %
15	Bouzov	5,96 %	0,00 %
16	Praha 6	5,94 %	***
17	Moravská Nová Ves	5,30 %	2,24 %
18	Horažďovice	5,17 %	0,00 %
19	Jablonec n. N.	4,62 %	***
20	Přibyslav	4,15 %	6,90 %
21	Chrast	3,84 %	4,92 %
22	Praha 3	3,74 %	1,76 %
23	Přerov	3,74 %	1,22 %
24	Ústí nad Labem	3,68 %	0,00 %
25	Loket	3,60 %	19,12 %
26	Praha 4	3,27 %	0,80 %
27	Zlín	3,25 %	0,00 %
28	Plzeňský kraj	3,02 %	2,67 %
29	Rýmařov	3,01 %	11,20 %
30	Hrušovany nad Jevišovkou	2,66 %	0,00 %
31	Karlovarský kraj	2,60 %	0,67 %
32	Svitavy	2,56 %	***
33	Praha 8	2,53 %	0,98 %

34	Výprachtice	2,14 %	25,94 %
35	Příbram	1,94 %	1,70 %
36	Bystřice nad Pernštejnem	1,93 %	5,66 %
37	Náchod	1,57 %	0,00 %
38	Borovany	1,55 %	1,85 %
39	Mirovice	1,07 %	0,00 %
40	Znojmo	1,01 %	***
41	Pardubice	0,83 %	2,23 %
42	Nadějkov	0,81 %	0,00 %
43	Mšec	0,76 %	0,00 %
44	Prachatice	0,72 %	0,00 %
45	Moravskoslezský kraj	0,68 %	3,53 %
46	Vodňany	0,66 %	***
47	Kladno	0,51 %	0,00 %
48	Podolí u Brna	0,45 %	1,61 %
49	Kraj Vysočina	0,42 %	0,00 %
50	Litoměřice	0,08 %	***
51	Beroun	0,00 %	0,00 %
51	Brno-Bystrc	0,00 %	1,58 %
51	Brno-Líšeň	0,00 %	0,00 %
51	Dobřany	0,00 %	1,22 %
51	Francova Lhota	0,00 %	0,00 %
51	Haviřov	0,00 %	0,00 %
51	Hodonín	0,00 %	0,36 %
51	Hradec Králové	0,00 %	***
51	Chomutov	0,00 %	0,00 %
51	Chrudim	0,00 %	***
51	Jablunkov	0,00 %	0,00 %
51	Javorník	0,00 %	0,00 %
51	Jedovnice	0,00 %	4,70 %
51	Jevíčko	0,00 %	0,00 %
51	Jindřichův Hradec	0,00 %	0,00 %
51	Kamenice nad Lipou	0,00 %	4,41 %
51	Karviná	0,00 %	0,00 %
51	Kdyňsko (sdružení obcí)	0,00 %	0,00 %
51	Kladruby	0,00 %	0,00 %
51	Kolín	0,00 %	7,92 %
51	Kostelec nad Orlicí	0,00 %	0,00 %
51	Košťálov	0,00 %	0,00 %
51	Kralovice	0,00 %	0,00 %

51	Kravaře	0,00 %	0,00 %
51	Kvasice	0,00 %	4,97 %
51	Libáň	0,00 %	0,70 %
51	Moravská Ostrava a Přívoz	0,00 %	0,00 %
51	Most	0,00 %	1,03 %
51	Mšené-lázně	0,00 %	7,42 %
51	Mýto	0,00 %	0,00 %
51	Náměšť nad Oslavou	0,00 %	0,00 %
51	Nehvizdy	0,00 %	0,00 %
51	Nezamyslice	0,00 %	0,00 %
51	Opava	0,00 %	0,00 %
51	Ostrava	0,00 %	0,89 %
51	Plzeň	0,00 %	1,07 %
51	Roztoky u Jilemnice	0,00 %	0,00 %
51	Rychnov u Jablonce n. N.	0,00 %	44,24 %
51	Skalná	0,00 %	0,91 %
51	Slezská Ostrava	0,00 %	0,00 %
51	Sokolnice	0,00 %	4,62 %
51	Šaratice	0,00 %	0,00 %
51	Štítý	0,00 %	0,00 %
51	Tišice	0,00 %	4,22 %
51	Trutnov	0,00 %	0,00 %
51	Uherský Brod	0,00 %	0,00 %
51	Ústecký kraj	0,00 %	0,83 %
51	Vítkov	0,00 %	1,58 %
51	Zlatá Koruna	0,00 %	0,00 %
51	Zlínský kraj	0,00 %	0,00 %
	Blatná	***	0,00 %
	České Budějovice	***	0,00 %
	Jihočeský kraj	***	0,00 %
	Jihomoravský kraj	***	0,00 %
	Kutná Hora	***	8,81 %
	Liberecký kraj	***	0,91 %
	Pardubický kraj	***	0,00 %
	Praha hl. m.	***	3,41 %
	Středočeský kraj	***	1,71 %
Průměr		2,62 %	2,59 %

*** změna vzorku mezi r. 2006 a 2014 z důvodu, že samospráva za hodnocené období r. 2014 již své periodikum nevydávala

Žebříček periodik v propagaci politického vedení samosprávy

Pořadí	Prům. počet zmínek o politickém vedení na 1 stranu POP	
1	Moravskoslezský kraj	15,06
2	Karlovarský kraj	11,05
3	Příbram	9,19
4	Kraj Vysočina	8,11
5	Kamenice nad Lipou	8,06
6	Jevíčko	7,18
7	Ústecký kraj	6,56
8	Kdyňsko (sdružení obcí)	6,27
9	Moravská Ostrava a Přívoz	6,15
10	Fryšták	5,76
11	Loket	5,53
12	Košťálov	5,19
13	Praha 4	5,14
14	Karviná	4,56
15	Litoměřice	4,52
16	Ústí nad Labem	4,43
17	Jablonec n. N.	4,33
18	Mladá Boleslav	4,31
19	Liberec	4,25
20	Slezská Ostrava	4,14
21	Nehvizdy	4,01
22	Plzeňský kraj	3,98
23	Kostomlaty nad Labem	3,88
24	Kopřivnice	3,85
25	Trutnov	3,84
26	Zlín	3,66
27	Tišice	3,45
28	Uherský Brod	3,45
29	Jindřichův Hradec	3,41
30	Praha 3	3,39
31	Zlatá Koruna	3,32
32	Kladruby	3,29
33	Chomutov	3,27
34	Frydek-Místek	3,17
35	Zlínský kraj	3,05
36	Pardubice	2,87
37	Znojmo	2,86

38	Mirovice	2,84
39	Beroun	2,72
40	Mšec	2,72
41	Brno-Bystrc	2,63
42	Kladno	2,63
43	Děčín	2,56
44	Kolín	2,54
45	Praha 6	2,48
46	Jílové u Prahy	2,47
47	Bystřice nad Pernštejnem	2,38
48	Brno	2,35
49	Ostrava	2,33
50	Most	2,32
51	Jablunkov	2,30
52	Kvasice	2,28
53	Prostějov	2,28
54	Moravská Nová Ves	2,28
55	Výprachtice	2,28
56	Chrast	2,25
57	Brno-Líšeň	2,23
58	Praha 8	2,14
59	Přibyslav	1,96
60	Hodonín	1,94
61	Tábor	1,88
62	Přerov	1,84
63	Mýto	1,81
64	Prachatice	1,80
65	Kravaře	1,80
66	Kralovice	1,79
67	Chrudim	1,77
68	Skalná	1,74
69	Horažďovice	1,74
70	Rýmařov	1,70
71	Francova Lhota	1,68
72	Svitavy	1,63
73	Jedovnice	1,63
74	Podolí u Brna	1,57
75	Vodňany	1,56
76	Havířov	1,44
77	Dobřany	1,43

78	Náchod	1,42
79	Opava	1,38
80	Nezamyslice	1,32
81	Rychnov u Jablonce n. N	1,28
82	Šaratice	1,28
83	Mšené-lázně	1,26
84	Javorník	1,24
85	Kostelec nad Orlicí	1,24
86	Sokolnice	1,18
87	Hrušovany nad Jevišovkou	1,16
88	Roztoky u Jilemnice	1,09
89	Vítkov	1,07
90	Štíty	1,06
91	Votice	0,99
92	Jaroměř	0,94
93	Nadějkov	0,94
94	Bouzov	0,90
95	Náměšř nad Oslavou	0,75
96	Karlovy Vary	0,57
97	Libáň	0,48
98	Plzeň	0,44
99	Hradec Králové	0,35
100	Borovany	0,34

Žebříček periodik v propagaci politického vedení samosprávy

Pořadí	Prům. počet fotek politického vedení na 1 stranu POP	
1	Příbram	4,43
2	Moravskoslezský kraj	3,32
3	Jindřichův Hradec	2,44
4	Moravská Ostrava a Přívoz	2,18
5	Kraj Vysočina	2,18
6	Karlovarský kraj	2,14
7	Kamenice nad Lipou	1,91
8	Slezská Ostrava	1,77
9	Uherský Brod	1,75
10	Tišice	1,63
11	Kdyňsko (sdružení obcí)	1,57
12	Frýdek-Místek	1,53
13	Mladá Boleslav	1,46
14	Prostějov	1,36
15	Hodonín	1,29
16	Ústecký kraj	1,26
17	Praha 4	1,22
18	Kolín	1,19
19	Karviná	0,95
20	Litoměřice	0,92
21	Plzeňský kraj	0,91
22	Děčín	0,90
23	Brno-Líšeň	0,82
24	Ústí nad Labem	0,81
25	Kravaře	0,77
26	Rýmařov	0,75
27	Bystřice nad Pernštejnem	0,67
28	Most	0,63
29	Zlínský kraj	0,58
30	Praha 6	0,57
31	Podolí u Brna	0,56
32	Praha 8	0,54
33	Liberec	0,53
34	Brno	0,52
35	Beroun	0,52
36	Praha 3	0,52
37	Horažďovice	0,50

38	Karlovy Vary	0,46
39	Kralovice	0,45
40	Ostrava	0,45
41	Jablonec n. N.	0,44
42	Jablunkov	0,44
43	Svitavy	0,43
44	Šaratice	0,43
45	Náchod	0,42
46	Vodňany	0,42
47	Brno-Bystrc	0,41
48	Kladno	0,39
49	Opava	0,38
50	Votice	0,34
51	Prachatice	0,33
52	Znojmo	0,31
53	Mýto	0,30
54	Chrudim	0,26
55	Borovany	0,26
56	Kvasice	0,25
57	Loket	0,24
58	Chrast	0,24
59	Kostelec nad Orlicí	0,24
60	Zlín	0,23
61	Javorník	0,23
62	Štítý	0,20
63	Kopřivnice	0,19
64	Přibyslav	0,19
65	Chomutov	0,18
66	Jevíčko	0,18
67	Trutnov	0,16
68	Fryšták	0,16
69	Jaroměř	0,16
70	Tábor	0,14
71	Dobřany	0,12
72	Nezamyslice	0,08
73	Hrušovany nad Jevišovkou	0,07
74	Přerov	0,07
75	Jílové u Prahy	0,06
76	Sokolnice	0,06
77	Náměšť nad Oslavou	0,03

78	Moravská Nová Ves	0,02
79	Kladruby	0,02
80	Libáň	0,01
81	Bouzov	0,00
81	Francova Lhota	0,00
81	Havířov	0,00
81	Hradec Králové	0,00
81	Jedovnice	0,00
81	Kostomlaty nad Labem	0,00
81	Košťálov	0,00
81	Mirovice	0,00
81	Mšec	0,00
81	Mšené-lázně	0,00
81	Nadějkov	0,00
81	Nehvizdy	0,00
81	Pardubice	0,00
81	Plzeň	0,00
81	Roztoky u Jilemnice	0,00
81	Rychnov u Jablonce n. N.	0,00
81	Skalná	0,00
81	Vítkov	0,00
81	Výprachtice	0,00
81	Zlatá Koruna	0,00

Žebříček přínosu periodik podle indexu BENEFIT

Pořadí	Samospráva	BENEFIT
1	Zlatá Koruna	57,89 %
2	Rychnov u Jablonce n. N.	56,65 %
3	Nadějkov	56,12 %
4	Kopřivnice	55,71 %
5	Ostrava	55,22 %
6	Karlovy Vary	54,60 %
7	Moravská Nová Ves	54,60 %
8	Jaroměř	54,57 %
9	Tábor	54,37 %
10	Bouzov	54,29 %
11	Prachatice	53,94 %
12	Chrast	53,80 %
13	Příbrav	53,42 %
14	Brno	53,40 %
15	Borovany	52,45 %
16	Přerov	51,81 %
17	Dobřany	51,70 %
18	Libáň	51,17 %
19	Mýto	51,14 %
20	Štítý	51,02 %
21	Praha 3	50,80 %
22	Sokolnice	50,73 %
23	Náměšť nad Oslavou	50,60 %
24	Horažďovice	50,60 %
25	Skalná	50,44 %
26	Vítkov	50,41 %
27	Kralovice	50,13 %
28	Mšec	50,08 %
29	Jablonec n. N.	49,94 %
30	Francova Lhota	49,84 %
31	Znojmo	49,78 %
32	Kladno	49,15 %
33	Děčín	48,91 %
34	Votice	48,76 %
35	Jílové u Prahy	48,72 %
36	Košťálov	48,66 %
37	Pardubice	48,42 %

38	Mirovice	48,31 %
39	Praha 6	48,28 %
40	Jablunkov	47,99 %
41	Liberec	47,79 %
42	Opava	47,73 %
43	Havířov	47,45 %
44	Hradec Králové	46,15 %
45	Kostomlaty nad Labem	45,64 %
46	Chrudim	45,51 %
47	Plzeň	45,44 %
48	Ústecký kraj	45,33 %
49	Javorník	45,12 %
50	Rýmařov	44,56 %
51	Svitavy	44,31 %
52	Výprachtice	44,12 %
53	Slezská Ostrava	44,10 %
54	Beroun	43,97 %
55	Mšené-lázně	43,79 %
56	Náchod	43,52 %
57	Vodňany	43,49 %
58	Most	43,39 %
59	Brno-Bystrc	43,01 %
60	Chomutov	42,81 %
61	Jedovnice	42,63 %
62	Kostelec nad Orlicí	42,48 %
63	Podolí u Brna	42,37 %
64	Hrušovany nad Jevišovkou	42,26 %
65	Prostějov	41,67 %
66	Roztoky u Jilemnice	41,52 %
67	Jevíčko	41,48 %
68	Kravaře	41,43 %
69	Zlín	40,16 %
70	Nezamyslice	39,89 %
71	Zlínský kraj	38,95 %
72	Karlovarský kraj	38,95 %
73	Litoměřice	38,76 %
74	Praha 8	38,64 %
75	Kvasice	38,30 %
76	Kladruby	38,27 %
77	Moravská Ostrava a Přívoz	37,18 %

78	Loket	36,77 %
79	Trutnov	36,50 %
80	Bystřice nad Pernštejnem	35,68 %
81	Kolín	35,61 %
82	Fryšták	35,59 %
83	Plzeňský kraj	33,49 %
84	Ústí nad Labem	33,37 %
85	Brno-Líšeň	33,17 %
86	Mladá Boleslav	33,15 %
87	Frýdek-Místek	32,79 %
88	Kraj Vysočina	32,10 %
89	Nehvizdy	31,84 %
90	Karviná	31,24 %
91	Šarátice	29,93 %
92	Hodonín	29,68 %
93	Příbram	27,08 %
94	Tišice	22,28 %
95	Praha 4	21,26 %
96	Jindřichův Hradec	21,18 %
97	Moravskoslezský kraj	19,36 %
98	Uherský Brod	18,97 %
99	Kdyňsko (sdružení obcí)	17,56 %
100	Kamenice nad Lipou	4,71 %

Cena za informování jednoho obyvatele samosprávy

Pořadí	Samospráva	Kč/1 obyv.
1	Jevíčko	166,2
2	Fryšták	126,0
3	Votice	122,7
4	Nehvizdy	116,5
5	Borovany	113,8
6	Jaroměř	85,3
7	Horažďovice	85,2
8	Uherský Brod	82,9
9	Chrast	82,3
10	Kravaře	81,7
11	Vodňany	77,8
12	Kopřivnice	73,4
13	Mirovice	68,5
14	Jílové u Prahy	68,3
15	Bystřice nad Pernštejnem	64,7
16	Loket	64,1
17	Praha 3	54,1
18	Jablonec n. N.	53,1
19	Podolí u Brna	52,7
20	Tábor	49,7
21	Beroun	44,8
22	Kamenice nad Lipou	44,3
23	Kostomlaty nad Labem	43,7
24	Znojmo	43,3
25	Jedovnice	41,9
26	Jablunkov	41,4
27	Sokolnice	41,3
28	Rychnov u Jablonce n. N.	40,6
29	Tišice	40,1
30	Hodonín	39,1
31	Nezamyslice	38,1
32	Frýdek-Místek	37,2
33	Chomutov	37,0
34	Javorník	36,5
35	Mšené-lázně	36,0
36	Štítý	34,2
37	Náchod	34,2
38	Slezská Ostrava	32,6

39	Trutnov	31,4
40	Příbram	31,3
41	Vítkov	27,9
42	Karviná	27,5
43	Moravská Ostrava a Přívoz	27,2
44	Chrudim	25,6
45	Kolín	24,5
46	Moravská Nová Ves	24,1
47	Jindřichův Hradec	23,5
48	Hrušovany nad Jevišovkou	23,5
49	Přerov	23,0
50	Hradec Králové	23,0
51	Praha 4	22,5
52	Most	22,1
53	Děčín	21,1
54	Liberec	21,0
55	Brno-Bystrc	20,6
56	Praha 8	19,8
57	Kladno	19,6
58	Kralovice	19,3
59	Litoměřice	18,8
60	Plzeň	17,8
61	Šarátice	17,7
62	Haviřov	17,6
63	Košálav	17,4
64	Prostějov	15,9
65	Praha 6	15,5
66	Mladá Boleslav	15,4
67	Karlovy Vary	13,5
68	Plzeňský kraj	12,8
69	Francova Lhota	12,5
70	Brno	9,7
71	Mýto	9,1
72	Ostrava	7,7
73	Kraj Vysočina	7,0
74	Ústecký kraj	6,8
75	Zlínský kraj	6,6
76	Skalná	6,4
77	Moravskoslezský kraj	1,6
Průměr		13,3

**fond
pro NNO**

NROS

nadace
partnerství

*Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci EHP fondů.
www.fondnno.cz | www.eeagrants.cz*